

**SAKARYA
TİCARET BORSASI**

SAKARYA COMMODITY EXCHANGE

ISSN : 2458 - 8946 YIL : ARALIK 2021 SAYI : 70

Yapay Zeka Teknolojileri ile Geleceğin Tarımına Doğru

İÇİNDEKİLER

4

Başkandan Adem Sarı

"Ekilmeyen Bir Karış Tarım Toprağı Kalmamalı"

5

Başkandan Avni Uçar

"Günümüz Gelecek İçin Önemli Bir Fırsattır"

6

Sakarya'nın Süpürgesi YÖREX Fuarı'nda

Sakarya'nın Süpürgesine YÖREX'te Yoğun İlgi

7

6. Meslek Komitesi Kahramanmaraş'ta

6. Meslek Komitesi 7. Tarım Gıda ve Hayvancılık Fuarı'na katılım sağladı

8

Sakarya 3. Tarım ve Hayvancılık Fuarı

Sarı : " Kaliteli mal üretip pazara sürmek yeterli değil. "

11

Fındıça Değer Katan Ödül Adem Sarı'ya

"İhracat gelirimizin ikiye katlanıp 4-5 milyar bandına çıkabilir. "

13

Akıllı KOBİ Platformu:

KOBİ'lerin Dijital Dönüşüm Üssü Olmayı Hedefliyor

17

Trabzon Ticaret Borsası STB'yi Ziyaret Etti

"Ortak Akıl Oluşturarak Birlikte Hareket Edilmeli "

18

STB Heyeti Lisanslı Depo İnşaatını İnceledi

Sarı; " 2021 sonuna kadar hizmete geçirmeyi planlıyoruz "

24

Yapay Zeka ile Geleceğin Tarımına

Yapay Zeka Tarım Endüstrisini Nasıl Dönüştürecek

30

Sürdürülebilir Tarım-Gıda Sistemler

"Dönüştürücü Yaklaşımlara İhtiyacımız Var "

Sahibi

Sakarya Ticaret Borsası adına
Yönetim Kurulu Başkanı
Adem SARI
sakarya@stb.org.tr

Sorumlu Müdür

Sakarya Ticaret Borsası

Genel Sekreteri

Yasemin ARIKAN

Yayın Kurulu

Adem SARI
Yönetim Kurulu Başkanı
Serkan KAYINOVA
Yönetim Kurulu Üyesi

Yayına Hazırlayan

Zümrün CEBECİ
Basın Yayın / Kalite Akreditasyon Şefi

Basım Yeri ve

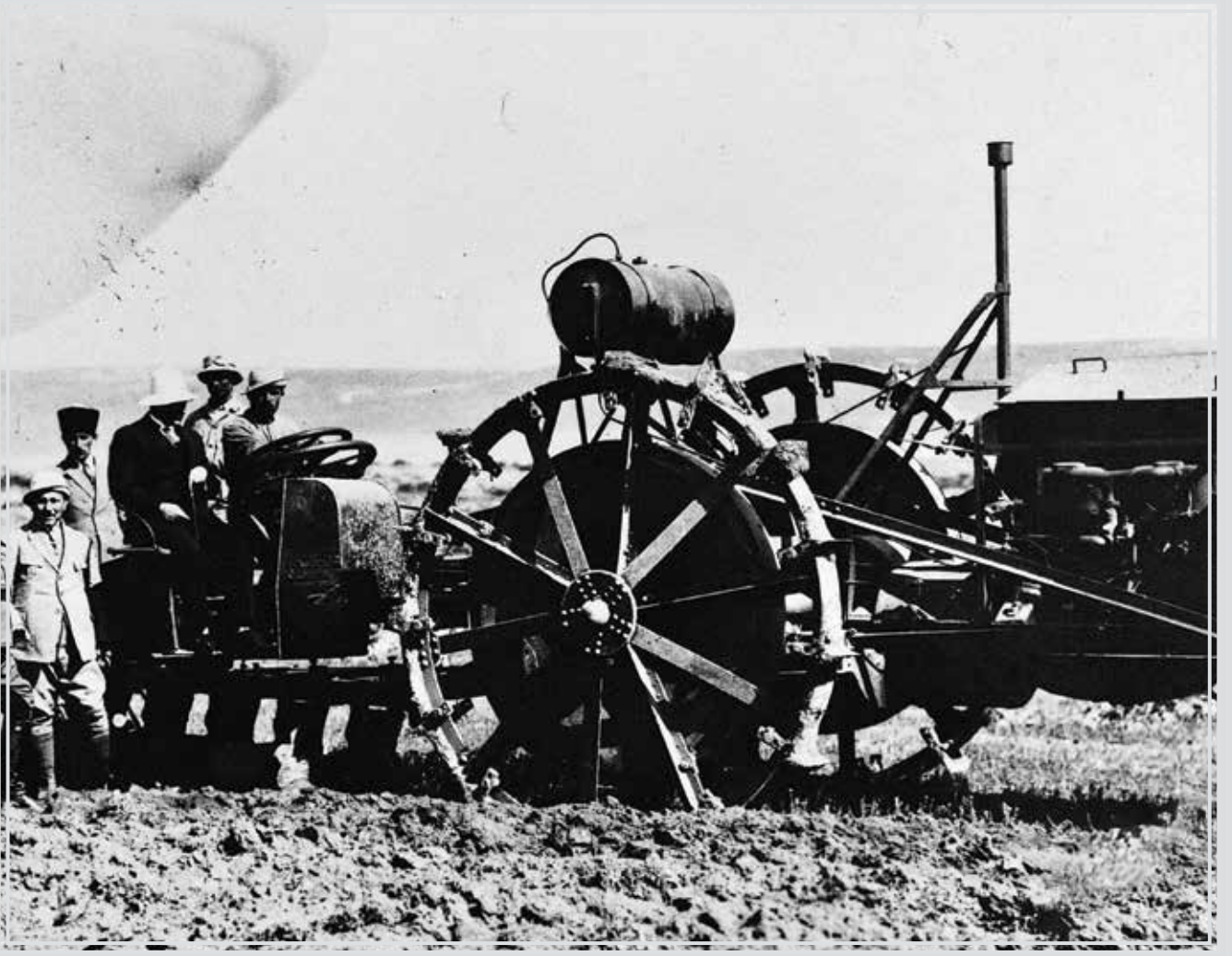
Grafik Tasarım
AJANS GÜVEN

Yayın Türü

Sürelî
4 ayda bir yayınlanır

Yazışma Adresi
Sakarya Ticaret Borsası
Tekeler Mevkii 54200 Adapazarı / SAKARYA
Tel: 0264 278 42 30 - 5 hat / Fax: 0264 278 42 32
web: www.stb.org.tr / e-mail: sakarya@stb.org.tr
basin@stb.org.tr

STB Dergisi'nde yer alan yazılar, aksi belirtilmedikçe STB'nin resmi görüşünü yansıtmaz. İmzalı yazılarda belirtilen görüşler sadece yazarlara aittir. Reklamlar, reklam veren şirketin sorumluluğundadır. Dergimizdeki yazılar kaynak gösterilerek kullanılabilir.

Efendiler!

Milletimiz çok büyük elemeler, mağlûbiyetler, facialar görmüştür. Bütün olanlardan sonra yine bu topraklarda bulunuyorsa bunun temel sebebi şundandır:

"Çünkü Türk çiftçisi bir eliyle kılıcını kullanırken, diğer elindeki sapanla topraktan ayrılmadı. Eğer milletimizin büyük ekseriyeti çiftçi olmasaydı biz bugün dünya yüzünde bulunmayacaktır."

H. Atatürk

STB Yönetim Kurulu Başkanı
Adem SARI

“ Ekilmeyen Bir Karış Tarım Toprağı Kalmamalı ”

Tarım ve gıda ürünlerinin fiyatlarında uzun yıllardır benzeri görülmemeyen bir biçimde gözlenen artış eğilimi, fiyat artışlarının nedenleri üzerinde geniş araştırmalar yapılmasına neden olmaktadır. Fiyat artışlarının ekonomik, sosyal, coğrafi, politik birçok nedeni bulunmakla birlikte bunlar ülkeden ülkeye değişkenlik göstermektedir. Enerji ham maddelerinin fiyatlarının yükselmesi, kuraklık, çevresel duyarlılıklar, küresel ısınma, spekülasyonlar gibi birçok nedene dayandırılan gıda fiyatlarındaki artışlar, özellikle dünyanın yoksul kesimlerinin ve gıda ithalatçısı ülkelerin temel sorunu haline gelirken dünya ticaretinde de daralmaya yol açmaktadır.

Değerli Okurlarımız,

Yüksek gıda fiyatları; daha yoksul toplum kesimleri içerisinde yetersiz beslenme, açlık ve çok sayıda sağlık sorununa yol açıyor. Gıda fiyatlarının yüksek olması toplumların acımasız bir açlık, hastalık ve yoksulluk sarmalına saplanıp kalmasına neden oluyor. Dünya Gıda Günü'nde Birleşmiş Milletler, gıda fiyatlarında beklenen dev artışların “eşi benzeri görülmemiş, felaket düzeyinde bir gıda güvenliği sorunu” yaratacağı uyarısı yapmakta ve daha da vahimi çeşitli ülkelere 41 milyon insanın daha açlık koşullarına düşme tehdidiyle karşı karşıya olduğunu belirtmektedir.

İnsanların yoksullaşmasına sebep olan sistemlerin ve yapıların radikal bir şekilde değişmesi gerekiyor. Türkiye’de de tarım ve gıda fiyatlarında dünyadakine benzer eğilimlerin yaşanması gıda güvencesinin sağlanması noktasında konunun önemsenmesini gerektirmektedir. Pandemi döneminde “Aç mı kalacağız?” korkusuyla gıdaya artan talep ile birlikte gıdanın denetimini eline geçiren şirketlerin gıda üzerindeki kontrolü, pazara ulaşmadaki zorluklar, tarımın giderek daha çok metalaşması ve kar aracı haline gelmesi, üretimin zorlaşması, ihracata yönelik politikaların uygulanması ve küresel şirketlerin önünün açılması, küresel iklim de-

şiminin ortaya çıkardığı kuraklık gibi faktörler gıda fiyatlarının yükselmesine neden oluyor.”

Değerli Okurlarımız,

Bunun çözümü aslında çok açık ve net: Küçük çiftçilerin kendi topraklarında kendi üretimlerini yapması. Kendileri için bile üretseler, gıda fiyatlarının yükselmesine engel olacak bir rol oynayacaklardır. Türkiye’de ekilmeyen bir karış tarım toprağı kalmamalı. Yüksek enflasyonu düşürmek için üretim daha fazla olmalı. Üretimi arttırmak için de çiftçi daha çok desteklenmeli. Gübre fiyatlarındaki, yem fiyatlarındaki artışlar karşısında çiftçi ne yapsın? Sorun üretici değil. Üretim maliyetleri yüksek. Tüketici bu yüzden ucuz ürüne ulaşamıyor. Sektörü regüle edecek kurumlar çiftçiye daha çok destek vermeli. Böylece hem çiftçi daha çok kazanır hem de üretici daha ucuz ürüne ulaşır. Ayrıca üreticiyi kırsalda tutacak teşvikler verilmeli. Üreticiler yaşlanıyor, çocukları büyükşehirler göç ediyor.

Toprağın ekilmediği, üretimin hayvancılığın yapılmadığı, çiftçinin yeterli önemi görmediği bir medeniyet şüphesiz başka ülkelerin ürettiği yiyeceğe içeceğe muhtaç kalacaktır. Bu sebepten üretmediğimiz her mahsul, destekleyemediğimiz için kaybettiğimiz her çiftçi bu ülkenin halkını başka ülkenin çiftçisine muhtaç hale getirmekte bir domino taşı etkisi yaratacaktır.

Kadınları, erkekleri ve genç çiftçileri dinleyip; onların sorunlarını ifade etmesini sağlayıp onları politik karar süreçlerine katarsak kooperatifler yoluyla çiftçi ve kadın grupları oluşturmak ve buluşlar geliştirmek yoluyla çabalarını desteklersek olur. Bizim; hükümeti, kurumları, iş dünyasını, sivil toplum örgütlerini kapsayacak ve tarımın geleceğinde söz sahibi olacak gençleri bugünden kazanmaya ihtiyacımız var.

Bir sonraki sayımızda görüşmek dileğiyle.

Sağlıkla kalın.

STB Meclis Başkanı
Avni UÇAR

“Günümüz Gelecek İçin Önemli Bir Fırsattır”

Değerli Okurlarımız,

Bir önceki sayımızda dünya nüfusunun her geçen gün arttığından, gıdanın öneminden; iklim değişiklikleri, hastalıklar ve kuraklık gibi birçok etkenin gıda sisteminin sürdürülebilirliği üzerinde tehdit oluşturduğundan bahsetmiştik. Oysa günümüzde sürekli gelişen ve yenilenen teknoloji, alternatif tarım için sürekli yeni ve ucuz olanaklar sağlamaktadır.

Geçmişte bilinçsizce ve büyük bir açıklıkla tüketilen yeryüzü kaynaklarının artık sürdürülebilir bir şekilde kullanımlarının gerekliliği anlaşılmıştır. Bilim insanları tarafından yaşanan birçok sorunun alternatif tarım yöntemleri ile üstesinden gelinebileceğini, bu yöntemlerle doğru ve bilinçli üretim yapılarak gelecekte karşılaşılabilecek gıda sorununu en aza indirmeyi hedeflediği belirtilmektedir.

Alternatif tarım yöntemleri, verimli topraklar gerektirmediğinden daha iyi arazi kullanımı sağlayan ölçeklenebilir sistemler oluşturmamıza olanak sağlayan modern tarım sistemleridir. Günümüzde bu sorunu çözmek içinde alternatif tarım yöntemleri ile farklı üretim teknikleri ve bu tekniklerin verimliliği üzerinde çalışılmaktadır. Bu çalışmalaradaki amaç yaygın tarım yapılamayan alanlarda daha hızlı, daha kaliteli ve daha bol ürün yetiştirilerek yetiştiricinin emeğini korumak ve daha karlı işletmeler yaratmaktır.

Değerli Okurlarımız,

Günümüz, gelecek için önemli bir fırsattır. Bu fırsatın en iyi biçimde değerlendirilebilmesi gıdanın geleceği açısından da büyük önem arz etmektedir. Sürdürülebilir, gerçekçi, eşitlikçi politikalar ve uygulamalar ile gelecekte gıdanın güvenliğinin daha da artırılacağı söylenebilir.

Özellikle kent içi tarım için son dönemlerin en ideal tarımsal işletmesi olarak görülen dikey çiftliklerin hali

hazırda çözülmesi gereken önemli sorunları olsa da sağladığı pek çok avantajla dikey çiftlikler, üzerinde durulmayı gerektiren bir konudur. Üretimi arttırmak, kullanılamayan arazileri tarıma kazandırmak ve yeni tarım arazileri kazanmak için ortaya çıkan bu sistemler, tüm dünyada rağbet görmekte ve hızla yayılmaktadır.

Yapılan pek çok çalışmada topraksız tarımın fosil yakıt tüketimini ciddi oranda azaltması, insanların maruz kaldığı tarımsal kimyasalların kullanımını azaltması ve daha az alanda daha çok üretim yapılmasına imkan tanınması gibi pek çok avantajından bahsedilmiştir. Başka bir çalışmada ise dikey tarım yönteminin gelecekte şehirlerde kullanılması için önemli bir potansiyele sahip olduğu belirtilmiştir.

Ülkemizde topraksız tarım yapılan şehir sayısı 57'ye ulaştı. Tarım ve Orman Bakanlığı, üreticilere teknolojik sera yatırımlarını cazip hale getirecek teşvik ve kredi uygulamalarında bulunuyor. Bakanlık bu kapsamda örtü altı üretime yatırım ve işletme aşamasında destek veriyor. Yeni modern sera bölgelerinin kurulması amacıyla altyapı geliştirme projesi kapsamında ön etüt ve fizibilite çalışmaları yürütülüyor. Ancak ülkemizde daha çok konvansiyonel tarım yöntemlerinin tercih edildiği, üreticilerimizin yeterli bilgiye sahip olmadan üretime başladığı ve genellikle deneme-yanılma yöntemi ile öğrendiği maalesef üzücü bir tespittir. Ülkemizde de alternatif tarım yöntemlerinin arttırılması ve üreticilerimizin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Alternatif tarımdaki artış ülkemiz ekonomisini ve ihracat potansiyelini de arttıracaktır.

Bir sonraki sayımızda görüşmek üzere...

Esen kalın.

Sakarya'nın Süpürgesine YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı'nda Yoğun İlgi

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin (TOBB) desteği ve Antalya Ticaret Borsasının (ATB) organizasyonu ile bu yıl II'ncisi düzenlenen Yöresel Ürünler Fuarı'na (YÖREX) Sakarya Ticaret Borsası açtığı stant ile katılım sağladı. TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu ile birlikte birçok oda-borsa başkanının ziyaret ettiği STB standı, YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı'nda büyük ilgi gördü.

TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu, Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı Prof. Dr. Habip Asan, TBMM Eski Başkanı Cemil Çiçek'in de bulunduğu açılışa Sakarya Ticaret Borsası temsilen Yönetim Kurulu Üyesi Vedat Arslan, Meclis Divan Kâtibi Nuri Köseoğlu, Meclis Üyesi Yunus Kopsalı ve 7. Meslek Komite Başkanı Sinan Demirkan katılım sağladı.

7. Meslek Komite Üyeleri, ziyaretçilere el sanatı süpürge'nin meşakkatli üretim sürecini uygulamalı olarak anlatarak kentimiz ile özdeşleşmiş coğrafi işaretli ürünümüz süpürge'nin tanıtımı için yoğun mesai harcadı.

Ayrıca fuarda Vahe Kılıçaslan ile ropörtaj gerçekleştiren STB Yöneticileri "Fuarda her yıl markalaşan ve patenti alınan birçok ürünümüzü görüyoruz, bu bizlere mutluluk veriyor. Bu konuda ülkemiz müthiş bir potansiyele sahip. Zincir market ve e-ticaret siteleri ile üreticileri bir araya getiren YÖREX Yöresel Ürünler Fuarı'nda yüz yüze iş görüşmeleri gerçekleştiriyoruz. Bu görüşmeler potansiyeli ortaya çıkarmak ve katma değer yaratmakta büyük önem taşıyor." dedi.

STB, Ak Parti'yi Ağırladı

AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve AK Parti Sakarya Milletvekili Ali İhsan Yavuz, AK Parti Sakarya İl Başkanı Yunus Tever, Adapazarı Belediye Başkanı Mutlu Işıksu, Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Adem Sarı'yı ziyaret etti.

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek, borsanın çalışmaları hakkında bilgi verdi.

Başkan Sarı "2021 yılında lisanslı depoculuğun ilimizde faaliyete geçmesi hususunda önemli bir yatırıma imza attık.2022 yılının ilk yarısında bölgemizin hizmetine sunacağız. Sakarya için hizmet üretmeye çalışıyoruz. Üyelerimizden gelen talepler doğrultusunda tüm ziyaretlerimizde yerelden genele herkese sorunlarımızı iletiyoruz. Hükümetimizden çözümler konusunda desteklerini bekliyoruz " İfadesini kullandı.

Üyelerin sektörel sorunları ve çözüm önerileri gibi konularda bilgi paylaşılarak, iş dünyasına ve güncel ekonomik konulara ilişkin görüş alış verişinin yapıldığı ziyaret, karşılıklı iyi dileklerin sunulması ile sona erdi.

STB 6. Meslek Komitesi Kahramanmaraş'ta

Sakarya Ticaret Borsası 6. Meslek Komitesi (Çeşitli Gıda Maddeleri) Üyeleri, Kahramanmaraş'ta düzenlenen 7. Tarım Gıda ve Hayvancılık Fuarı'na katılım sağladı.

Fuara 6. Meslek Komite Başkanı Mustafa Zafer, Komite Başkan Yardımcısı Metin Taşer, Meclis Üyeleri Recep Pulat, Osman Yavuz ve Halil Demirdöken katılım sağladı.

Komite üyeleri Kahramanmaraş Ticaret Borsası standını da ziyaret ederek sektöründe öncü kurumların yetkilileri ile bir araya geldi. Fuarda sera ve teknolojileri, tarım teknolojileri ve ekipmanları, sulama sistemleri, tohumculuk, fidecilik, bitki besleme ve koruma, biyolojik mücadele, tarımsal makine ve ekipmanlarını yerinde inceleme fırsatı bulundu.

“ Sakarya 3. Tarım ve Hayvancılık Fuarı ”

Kapılarını Açtı

Hendek Çok Amaçlı Kapalı Fuar Alanı'nda düzenlenen fuarın açılışına Sakarya Valisi Çetin Oktay Kaldırım, MHP Grup Başkanvekili Muhammed Levent Bülbül, Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem Yüce, Hendek Belediye Başkanı Turgut Babaoğlu, Sakarya Ticaret ve Sanayi Odası (SATSO) Başkanı Akgün Altuğ, Sakarya Ticaret Borsası (STB) Başkanı Adem Sarı, Sakarya Ziraat Odaları İl Koordinasyon Kurulu Başkanı Ali Şener Bayraktar ile ziraat odaları sivil toplum kuruluşları ve çok sayıda ziyaretçi katıldı.

Fuar açılış konuşmasını yapan Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı, Sakarya Tarım ve Hayvancılık Ekipmanları Fuarı'nın sadece tarım ve hayvancılıkla ilgili değil, aynı zamanda sektöre ait teknik ve teknolojik yeniliklerin de tartışıldığı bir platform olduğunu ifade etti.

Günümüzde küresel sınırların ortadan kalktığını belirten Başkan Sarı “Tüm sektörlerde değişim ve dönüşüm hızlı bir şekilde yaşanmaktadır. Bu nedenle hem üreticimizin hem sanayicimizin sektörlerindeki yenilikleri takip ederek ileri teknolojiyi kullanması artık bir zorunluluk haline gelmiştir. Fuarlar bu konuda önemli bir işlevi yerine getirmektedir, güçlü bir enformasyon ortamı oluşturmaktadır.” dedi.

Başkan Sarı “Artık sadece kaliteli mal üretip pazara sürmek yeterli değildir. Teknolojik gelişmeleri takip ederek çağa ayak uydurmalıyız. Küresel salgın, bize tarımda teknolojik altyapı ile sürdürülebilirliğin ne kadar önemli olduğunu gösterdi. İnsanların yaşama biçimleri, devletlerin sorumlulukları, teknoloji kullanımı, üretim biçimlerinde değişim kaçınılmaz son olarak karşımıza çıkmakta. Yeni dünya düzeninin en önemli aktörü olan tarım için tüm paydaşlarımızla önemli çalışmalara imza atıyoruz. Bölgenin turizm, ticaret, sanayi sektörünün yanın da tarım ve hayvancılığı ile de ön plana çıkması için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz. ‘Birlikten kuvvet doğar.’ mottosuyla çıktığımız bu yolda fuara destek veren tüm paydaşlara ve ziyaretçilere teşekkür ederim.” ifadeleriyle konuşmasını tamamladı.

STB 4. Meslek Komitesi Muğla'da

Sakarya Ticaret Borsası 4. Meslek Komitesi Üyeleri, Muğla'nın Milas ilçesinde düzenlenen "Milas 12. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Fuarı"nı ziyaret etti. STB heyeti, Muğla Ticaret Borsası standını ziyaret ederek fuar ve tarım konularında istişarelerde bulundu. Fuar Yönetim Kurulu Üyesi Serkan Kayınova, 4. Meslek Komite Başkanı Rüstem Akkoyun, Komite Başkan

Yardımcısı Salih Özmen ve Komite Üyesi Ersin Kılıç katılım sağladı. Borsa üyeleri, fuarda sektöründe öncü kurumların yetkilileri ile bir araya gelerek sera ve teknolojileri, tarım teknolojileri ve ekipmanları, sulama sistemleri, tohumculuk, fidecilik, bitki besleme ve koruma, biyolojik mücadele, tarımsal makine ve ekipmanlarını yerinde inceleme fırsatı buldu.

STB Heyeti Ankara'da Bir Dizi Ziyaretlerde Bulundu

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Üyeleri Serkan Kayınova ve Ali Fuat Alaylı, Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak'ı makamında ziyaret ederek taslağı hazırlanan "Yeni Hal Yasası" üzerine istişarede bulundu.

Yönetim Kurulu Üyesi Serkan Kayınova, ziyaret ile ilgili olarak ekonomi reformları çerçevesinde yapılacak yeni düzenlemelerle Hal Yasası'nın yakında hayata geçirileceğini belirterek yasanın yürürlüğe girmesiyle gıda sektörünün etkin çalışmasının sağlanacağını ifade etti. Ziyarette sebze meyve sektöründe hallerin önemi ve Bakanlığın sektör üzerindeki etkisi hususunda önemli istişarelerde bulunulduğunu söyledi.

Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak: Yeni Hal Yasası kanun taslağının hazırlandığını, hal esnafı ve sektördeki diğer temsilcilerin bu kanun ile daha şeffaf ve takip edilebilir olacağını bilgisini verdi. Uçarmak "Özellikle farkındalığın artırılması yönünde kurumların çok ciddi faaliyet gösterebileceğini düşünüyorum. Ticaret Bakanlığı olarak biz köprü olmaya hazırız." dedi.

Bakanlık ziyaretinin ardından STB Yönetim Kurulu Üyeleri Serkan Kayınova ve Ali Fuat Alaylı, İç Ticaret Genel Müdürü Adem Başar ile Ticaret Bakanlığı Sebze ve Meyve Ticareti Daire Başkanı Tuğrul Kaynarca'yı ziyaret etti. Ziyarette toptancı halleri ve sebze-meyve ticareti ile ilgili hallerdeki ürün satışlarında ani fiyat artışları için çözüm önerileri de görüşüldü.

STB, 1 ve 3. Meslek Komitesi Antalya Growtech Fuarı'nda

Sakarya Ticaret Borsası 1 ve 3. Meslek Komitesi Üyeleri, Antalya EXPO Center'da düzenlenen "20. Growtech Uluslararası Sera, Tarım Teknolojileri ve Hayvancılık Ekipmanları Fuarı"nı ziyaret etti.

Fuara 1. Meslek Komitesi Başkanı Sezgin Ülken, Komite Başkan Yardımcısı Zübeyir Bozkır, Komite Üyeleri Bayram Arık, Fatih Çalık ve Meclis Üyesi Kenan Akcan ile 3. Meslek Komitesi Başkanı Ümit Aydın, Komite Üyeleri Faruk Yolcu, Vedat Gezici ve Meclis Üyesi Bekir Uztürk, Sedat Özbay katılım sağladı.

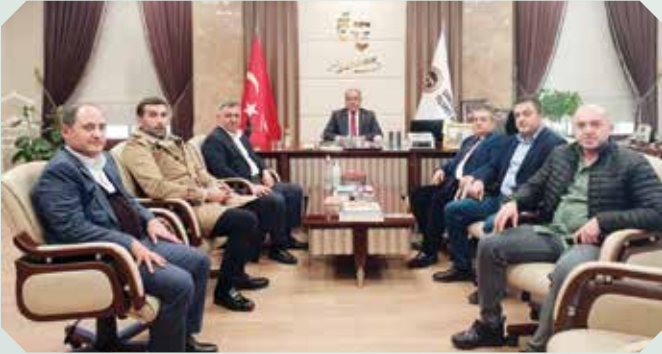
Borsa üyeleri, fuarda sektöründe öncü kurumların yetkilileri ile bir araya gelerek sera ve teknolojileri, tarım teknolojileri ve ekipmanları, sulama sistemleri, tohumculuk, fidecilik, bitki besleme ve koruma, biyolojik mücadele, tarımsal makine ve ekipmanlarını yerinde inceleme fırsatı buldu.

STB Heyeti'nden, Şanlıurfa Ticaret Borsası 8. Tarım ve Hayvancılık Fuarı'nı ziyaret

02-05 Aralık 2021 tarihleri arasında Şanlıurfa'da düzenlenen 8. Gıda Tarım Hayvancılık Fuarı'na Sakarya Ticaret Borsası Meclis Başkanı Avni Uçar, 2. Meslek Komite Üyeleri Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nizamettin Sarı, Yönetim Kurulu Üyesi Serdar Koç, Komite Başkan Yardımcısı Sinan Elbirlik ve Komite Üyesi Ruhi Avdan katılım sağladı.

Ziyarette 2. Meslek Komite üyeleri tarım ve hayvancılık alanındaki güncel teknoloji ve ekipmanları inceleme fırsatı bularak Şanlıurfa Ticaret Borsası yetkilileri ile bir araya geldi. Sakarya Ticaret Borsası Meclis Başkanı Avni Uçar, borsalar arası iletişimin daha kuvvetli olması gerektiğini belirterek ziyaretlerin, sektöre yönelik istişarelerin kurumlar arası uy-

gulamaların paylaşılması yönünde oldukça önemli olduğunu vurguladı. Meclis Başkanı Avni Uçar, Şanlıurfa Ticaret Borsası Meclis Başkanı İsa Kızıldemir'e göstermiş oldukları misafirperverlikten dolayı teşekkür ederek Borsanın bundan sonraki çalışmalarında başarılar diledi.

Dünya Fındık Haftası Ödülleri Verildi

Fındığa Değer Katanlar Ödülü Adem Sarı 'ya

Bu yıl ilki kutlanan Dünya Fındık Haftası'nda fındığa emek verenler ve değer katanlara Trabzon'da düzenlenen törenle ödülleri verildi. Trabzon Ticaret Borsası tarafından organize edilen ve TOBB Başkanı Rifat Hisarcıklioğlu'nun katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda 6 ayrı kategoride 29 firma ve kişiye yöresel gümüş telkâriden fındık çotanağı şekliyle imal edilen plaketter takdim edildi.

Ödül töreninin açılışında konuşan TOBB Başkanı Hisarcıklioğlu, son zamanlarda yaşanan sel ve yangın felaketlerine dikkat çekerek "Tüm bu felaketleri mukavemetle, mücadele dirayetimizle, birlik ve beraberlikten doğan direncimizle göğüsleyeceğiz." dedi. Ülkemizin en önemli tarımsal ihracat ürünü ve Karadeniz'in de simgesi olan fındıkta son yıllarda verim ve kalitenin artırılması için yapılan çalışmalara ve projelere değinen Rifat Hisarcıklioğlu "Önceden dönemde 60-70 kilo ürün alınırken bu çalışmalarla şimdi 200-300 kilolara kadar ulaşacağız." diyerek şöyle devam etti: "Burada altın değerinde iki hazine var: Fındık ve turizm. Kıymetini bilirsek hem bizi hem de gelecek kuşakları zengin eder ama sadece miktara değil, kaliteye de odaklanmamız lazım. Aynı çay gibi fındık da hem bölge insanımız hem de ülkemiz için stratejik bir ürün. İthal girdisi olmadan her sene 2-3 milyar dolar kazandığımız belki de en yerli ve milli kıymetimiz. Hem insanlarımızı burada tutuyor hem de kökleriyle toprağı yok olmaktan, erozyondan koruyor." dedi.

Fındığın sadece bir ürün olmadığına vurgu yapan Hisarcıklioğlu "Fındık, sadece fındıktan ibaret değildir. Fındığa, fındık bahçelerine gözümüz gibi bakmak zorundayız. İyi kurutup, doğru çuvalayıp, kaliteli şekilde pazara indirmeliyiz. Makineli tarıma geçerek maliyeti azaltıp sürümünü artırmalıyız. Yaşlanan bahçeleri, verimden düşen ağaçlarımızı, devletin de desteğiyle yenilemeliyiz. Verimi arttırdıkça hasadımız da, kazancımız da çok daha bol ve bereketli olacaktır." dedi. Bu sayede ihracat gelirimizin ikiye katlanıp 4-5 milyar bandına da çıkabileceğini bildirdi. Fındığa katma değer katmak zorunda olunması gerektiğini de hatırlatan TOBB Başkanı sözlerini tamamlarken "Biz 2 milyar dolarlık gelir elde ediyoruz ama yurt dışında çikolataya koyunca 10 milyar dolara ulaşıyor. Ve elbette bu işten ekmek yiyeceksek ihracatla yiyeceğiz. Daha fazla ihracat yapacaksak daha kaliteli fındık üreteceğiz. Bir de fındığı ürüne dönüştürüp satmamız çok önemli. Bunun için de elimizden ne geliyorsa yapmamız lazım." ifadesini kullandı.

Yönetim Kurulu Başkanı Eyyüp Ergen da yeşil altın olarak da adlandırılan Türk fındığına değer katarak tanıtımına katkıda bulunmak için projeler uyguladıklarını hatırlattı ve etkinliği uluslararası boyuta taşımak için hep birlikte çaba gösterilmesini istedi.

Törende daha sonra altı kategoride ödüller takdim edildi.

2020 Fındık İhracat Rekortmeni İlk 10 Firma

Ferrero Fındık, Progıda Olam Grup, Balsu Gıda, Durak Fındık, Yavuz Gıda, Arslantürk Tarım, Yavuzkan Hazel, Özgün Gıda, Poyraz Poyraz, Aycan Entegre.

Fındığa Değer Katan Akademisyenler

Prof. Dr. Celal Tuncer, Doç. Dr. Kibar Ak, Doç. Dr. İslam Saruhan, Dr. İrfan Hüseyin Balık.

Fındığa Destek Verenler

Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Hilmi Güler
Karadeniz İhracatçı Birlikleri Başkanı Edip Sevinç
TMO Genel Müdürü Ahmet Güldal
Trabzonspor Başkanı Ahmet Ağaoğlu
Trabzon Tarım ve Orman İl Müdürü Cahit Gülbay
Fındık Araştırma Enstitüsü Müdürü Aysun Akar
Trabzon Sanayici ve İş İnsanları Derneği
Tarım ve Orman Bakanlığı Bitki Sağlığı ve Karantina Dairesi Eski Başkanı Murat Şahin

Fındığa Değer Kazandıranlar

Sakarya Ticaret Borsası Başkanı Adem Sarı
Giresun Ticaret Borsası Başkanı Hamza Bölük
Dünya Sert Kabuklu Meyveler Konseyi Mütevelli Heyet Üyesi ve Türkiye Temsilcisi Hasan Sabır, İthalatçı Mehmet Soytürk
Fındığı Üretirken Fındığa Değer Verenler
Keşap Fındık Üreticileri Birliği Başkanı Mustafa Şahin
Bahçe Araştırmaları ve Uygulamaları sahibi Ordu Ünye'den Orhun Güven

Trabzon Örnek Bahçe sahibi üretici Ömer Ustaömeroğlu
Samsun Örnek Bahçe sahibi üretici Suat Yılmaz

Ulusal Fındık Konseyi (UFK) Sakarya'da toplandı

Sektörle ilgili tüm kesimlerin temsil edildiği Ulusal Fındık Konseyi'nin (UFK) yönetim ve bilimsel araştırma kurulları Sakarya'da toplandı.

Sakarya Ticaret Borsası ev sahipliğinde gerçekleştirilen toplantıya UFK Başkanı Hamza Bölük, UFK Yönetim Kurulu Üyeleri Adem Sarı, Mustafa Poyraz, Ziver Kahraman, Sebahattin Arslantürk, Levent Şahin Başaran, Ali Haydar Güven katılım sağladı.

"Konsey fındığın gerçek manada çatı örgütü olacaktır."

UFK Başkanı Hamza Bölük, konseyin sektörü üretimden tüketime kadar bir bütünlük halinde içine alacak şekilde oluşturulduğunu, ancak beklenen çalışmalarını tam olarak yerine getiremediğine dikkat çekerek şunları söyledi: "UFK üreticisinden ihracatçısına, tüccarından akademisyenine kadar her kesimden üyeden oluşmuştur. Bu yapı içinde konsey yapacağı çalışmalarla gerçek manada çatı örgütü işlevini yerine getirecektir. Bunun için neler yapmalıyız? Nasıl hareket etmeliyiz? Sektörün tüm kesimlerinden öneriler alarak yeni bir yol haritası oluşturacağız. Öncelikle de konseye kalıcı gelir kaynakları oluşturmak için başta Tarım ve Orman Bakanımız

olmak üzere ilgili ve yetkili tüm kamu ve sivil toplum kuruluşları ile görüşmeler yapacağız. Fındıkta verim ve kaliteyi arttırmak, dış piyasalara daha çok satmak için kısa, orta ve uzun vadeli plan ve projeler hazırlayıp, bunları hep birlikte hayata geçireceğiz."

Toplantıya katılan üyeler konseyin kurumsal kimliğinin geliştirilmesi, sektörün üretici ihracatçı ayırımına gitmeden bir bütün halinde hareket etmesi, bilimsel araştırmaların artırılması, özellikle de iklimsel değişikliklerle ilgili Dünya'nın önemsendiği kriterlere öncelik tanınması konularında görüş belirttiler. Katılımcılar fındık gibi Türkiye'nin en önemli tarımsal Dünya ürünü olan fındık ile ilgili kalıcı ve kazandırıcı sürdürülebilir politikalar için uzun vadeli yol haritasının da çıkarılmasını talep ettiler.

Toplantıda ikincisi önümüzdeki yılın Ağustos ayının ikinci haftasında kutlanılacak olan Dünya Fındık Haftası etkinlikleri de ele alındı.

"Sakarya 'da yapılmasına talibiz."

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı, UFK'nın çatısı altında 2. Dünya Fındık Haftası etkinliklerinin Sakarya 'da yapılmasına talip olduklarını belirterek, "Fındık bir dünya ürünü. Ülke ekonomisine yüksek oranda katma değer sağlayan önemli bir üründür. Fındığın tanıtımına yönelik faaliyetlerle Türk fındığında markalaşma yoluna gidilmesi gerekmektedir." ifadelerini kullandı.

Toplantıda Dünya Fındık Haftası'nın kutlama etkinlikleri için 5 kişilik bir komite oluşturularak, Komite fındıkla ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlardan alınacak kutlama önerileri ile kutlama etkinlikleri için taslak program hazırlayıp, UFK yönetim kuruluna sunmasına karar verildi.

Akıllı KOBİ Platformu; KOBİ'lerin Dijital Dönüşüm Üssü Olmayı Hedefliyor

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Visa, Akıllı KOBİ Platformu'nun hizmete açıldığını duyurdu.

STB Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı; "KOBİ'lerimizin dijitalleşme serüveninde, dijitalleşmenin bir ihtiyaçtan öte, bir zorunluluk haline geldiği günümüz şartlarında katılımcı, kapsayıcı ve çok paydaşlı iş birliği ağı olan Akıllı KOBİ platformunu çok kıymetli buluyorum, TOBB'u ve Visa Türkiye'yi bu güzel iş birliğinden ötürü kutluyorum. KOBİ'lere yönelik bir dijitalleşme ekosistemi kurulması amaçlanan Platformla dijital dönüşüm konusunda KOBİ'lerin karar almaları hızlandırılmış olacak. İşini dijitalleştirmek ve dijital dönüşüme ayak uydurmak isteyen tüm KOBİ'leri Akıllı KOBİ Platformu'na, teknoloji tedarikçilerinin ürün ve hizmetlerini incelemeye bekliyoruz" dedi.

Akıllı KOBİ Platformu ile ilgili bilgiler veren Sarı; "Ülkemizde dijital dönüşüm yolunda geniş bir ekosistemi KOBİ'lerle bu kapsamda buluşturan ilk platform olma özelliğine sahip. akillikobi.org.tr adresinden ulaşılabilen platform, içerdiği ürün, hizmet, bilgi ve eğitimlerle KOBİ'lere özel bir dijital dönüşüm üssü olarak hizmet verecek. Akıllı KOBİ'yi ziyaret eden KOBİ'ler ihtiyaçlarını kategoriler ya da sektörler bazında keşfedebilecek, bu ürün ve hizmetleri sunan tedarikçilerle buluşabilecek. Ayrıca KOBİ'ler kendilerini dijitalleşme konusunda test edebilecek, seviyelerini görebilecek, isterse eğitim alabilecek.

Akıllı KOBİ platformundaki faydalı içerik ve videoların yer alacağı 'Bilgi Bankası' sekmesinin Türkiye'nin en kapsamlı dijital dönüşüm bilgi merkezi olması hedefleniyor. Bu içeriğe ek olarak Visa desteği ile, 'KOBİ Akademisi' sekmesine 'İşimi Yönetebiliyorum' KOBİ eğitimleri de dahil edildi. Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyeleri ve alanında uzmanların yer aldığı 7 başlık ve 47 modülden oluşan eğitim

videoları KOBİ'lerin finansal disiplin ve dijitalleşme becerilerini güçlendirmek amacıyla tasarlandı. KOBİ'lerin kapasitelerini güçlendirecek bu eğitimlerin yanı sıra platformun 'Visa Dünyası ve Ödemeler' bölümünde ise KOBİ'lerin ödemelerle ilgili ihtiyaç duyacağı tüm bilgiler, kartla ödeme ve kart kabulü olmak üzere iki başlıkta anlatılıyor. Ayrıca bu bölümde KOBİ'ler, finansal kuruluşların Akıllı KOBİ'ye özel ticari Visa kart ve POS kampanyalarına da ulaşabiliyor.

Platforma kaydolun KOBİ'lere dijital dönüşüm konusundaki mevcut durumlarını "Dijital Dönüşüm Olgunluk Değerlendirme" aracıyla tespit etme imkanı sunuluyor. KOBİ'ler çıkan sonuçlara ve ihtiyaçlarına göre kısa ve orta vadeli yol haritalarının hazırlanması konusunda destek alabilecekler.

Akıllı KOBİ'nin Mayıs ayında duyurulan ilk fazından bu yana dijitalleşmeye yönelik ürün ve hizmet sunan 800'e yakın tedarikçi platforma kayıt oldu. Bu şirketlerin sunduğu; bulut ve yapay zeka çözümleri, e-ihracat, sanal POS çözümleri, mobil geliştiriciler, veri analizi gibi hizmetler 12 ana kategoride toplam 80 başlık altında toplanıyor. KOBİ'ler bu ürün ve hizmetlere, tedarikçilerin sitelerine yönlendirilerek uygun ödeme koşullarıyla ulaşabiliyor" dedi.

Sakarya Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı; "KOBİ'leri tek bir çatı altında buluşturan bu sistemde üyelerimiz, dijitalleşme yolundaki sorularının yanıtlarını ve çözüm sunan teknoloji firmalarını bulabilecekler. KOBİ'lerimiz için önemli bir eksiği giderecek olan bu inovatif çalışmada emeği geçen, başta TOBB Başkanımız Sayın M.Rifat Hisarcıklioğlu olmak üzere tüm paydaşlara teşekkürlerimi sunuyorum" dedi.

Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı Yetkili Sınıflandırıcı Laboratuvar Oldu

Lisanslı Depoculuk ve Yetkili Sınıflandırıcılık Faaliyetlerinin Önemi

Hazırlayan :
Gökhan HEKİMOĞLU
ATB Yetkili Sınıflandırıcı
Yöneticisi

Tahıllar, hububatlar; temel besin maddesi olmalarının yanı sıra, kırsal kesimin önemli gelir kaynağı ve tarımsal sanayi için hammadde özelliği de taşımaktadır. Üretici ve tarımsal işletmelerin ürettikleri üründen daha fazla gelir sağlamak, tarıma dayalı sanayiciler için ise sürdürülebilir bir şekilde; ihtiyaç duyulan zamanda, yeterli miktar ve kalitede hammadde sağlamak ana amaçtır.

Depolama imkânı olmayan çoğu üretici fiyatların düşük olduğu hasat döneminde ürünü satmak istediğinden peşin ödeme yapan satış yerlerine yönelmektedir. Ürünün bol olduğu hasat döneminde hammaddeyi istediği miktarda ve uygun fiyatla temin edebilen sanayi ise yıl içinde ürüne ulaşma zorluğu yaşamaktadır. Lisanslı depoculuk (LD), bu bağlamda arz ve talep edenlerin (işleyiciler) hedeflerine ulaşabilmesi için günümüzde en yaygın sistem olarak kullanılmaktadır. Bu nedenle lisanslı depoculuk; uzun süreli depolamaya elverişli ürünlerin uygun yöntemlerle, güvenli ve sağlıklı koşullarda, kalite sınıflarına göre depolanmasını sağlayan, hasat döneminde arz birikimini önleyen ve ürün ticaretini kolaylaştıran bir sistemdir.

Bu sistemin işleyişi için öncelikle yeterli miktarda ve standart kalitede, belirli bir süre saklanabilen tarımsal ürün bulunması gereklidir. Bu açıdan hububatlar depolama için en uygun ürün olarak görülmektedir. Günümüzde depolamaya en fazla konu olan ürünler buğday, arpa ve mısırdır. Ancak Türkiye şartlarında buğday ve arpada yeter miktarda ve standart kalitede üretim yapma zorluğu lisanslı depolar için olumsuz bir durum oluşturmaktadır. Özellikle farklı iklim ve toprak yapısına sahip ülkemizde çeşit ve yetiştirme tekniğine bağlı olarak çok farklı kalitelerde üretim yapılmaktadır. Bu nedenle; üretimde kalite ve miktarda istikrarın sağlanması öncelikle aynı bölgelerde üretim yapan üreticinin kaliteli sertifikalı çeşit kullanımına bağlıdır. Türkiye’de bugüne kadar 2018 yılı verilerine göre, tescil edilen ekmeklik buğday çeşit sayısı 276, makarnalık buğday 78, arpa 114 adet, üretim izni verilen ekmeklik buğday çeşit sayısı 92, makarnalık buğday 21, arpa ise 28 adettir. Bir önceki yıla oranla tescil edilen çeşit sayısındaki artış miktarı ekmeklik buğdayda

%10,4, makarnalık buğdayda %6,9 ve arpada %21,3 düzeyindedir. Çeşit sayısının fazla olması ve sayının giderek hızlı bir şekilde artmaya devam etmesi, sınıflandırmada ve pazarlamada problem oluştururken, üretici açısından da risk teşkil etmektedir. Lisanslı depoculukta bu durum üzerinde önemle durulması gereken bir konudur.

Dünyada uzun yıllardır kullanılan lisanslı depoculuk sistemi Türkiye’de 2011 yılında uygulanmaya başlamıştır. 2005 yılında, Tarım ürünleri ticaretini kolaylaştırmak, depolanması için yaygın bir sistem oluşturmak, ürün sahiplerinin mallarının emniyetini sağlamak ve kalitesini korumak, ürünlerin sınıf ve derecelerinin yetkili sınıflandırıcılar tarafından saptanmasını sağlamak, tarım ürünleri lisanslı depo işletmelerinin kişiler arasında ayırım yapmaksızın tarım ürünlerini kabul etmelerini temin etmek, ürünlerin mülkiyetini temsil eden ve finansmanını, satışını ve teslimini sağlayan ürün senedi çıkartmak ve standartları belirlenmiş tarım ürünlerinin ticaretini geliştirmek üzere, tarım ürünleri lisanslı depoculuk sisteminin kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla “5300 sayılı Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu” çıkarılmıştır. Kanun çıkarılmasına rağmen uygulamaya ancak 6 yıl sonra geçilebilmiştir. Sistemin altyapısına yönelik çalışmaların Türkiye’de geç başlamasının en önemli nedeni yeterli miktar ve kalitede standart ürün bulunamamasıdır. Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Kanunu; tarım ürünlerinin standartları belirlemek, emniyetli ve sağlıklı koşullarda depolanması ile ürün senetleri vasıtasıyla ticaretinin kolaylaştırılması amaçlarıyla, lisanslı depo işletmelerinin ve yetkili sınıflandırıcıların kuruluş, işleyiş ve denetimine ilişkin usul ve esaslar ile lisanslı depoculuk sistemine dair diğer hususları kapsamaktadır.

Lisanslı depolara alınacak tarım ürünlerini depolara alınmadan önce analiz eden, ürünün nitelik ve özelliklerini belirleyen, standartlara uygun olarak sınıflandıran ve bu durumu da belgelendiren laboratuvarları işleten gerçek ve tüzel kişiler “yetkili sınıflandırıcı” olarak adlandırılmakta ve söz konusu yetkili sınıflandırıcıların da lisans alması gerekmektedir.

Lisanslı Depoculuk Sisteminin İşleyişi Mudiler tarafından lisanslı depoya getirilen ürün ilk olarak yetkili sınıflandırıcı laboratuvar tarafından numune alınarak analize tabi tutulmaktadır. Sınıflandırma yapıldıktan sonra lisanslı depoya alınmakta ve Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) düzenlenmektedir.

Lisanslı depolara ürünlerini teslim eden ve bunun karşılığında ürün senedini alan mudiler, diledikleri zaman ellerindeki ürün senetlerini ürün ihtisas borsasında veya bu borsa faaliyetine geçinceye kadar yetkilendirilen ticaret borsalarında satabilmektedir. Tacirler ve sanayiciler ise ihtiyaç duydukları miktar ve kalitedeki ürünleri ürün senetleri vasıtasıyla tedarik edebilmektedir. Ürün çıkışında lisanslı depoya sınıfına göre depolanan ürünü, ürün sahibi ELÜS’ü iptal ederek ve talebi olduğunda tekrar yetkili sınıflandırıcı laboratuvarında analiz ettirerek teslim alabilmektedir.

Yetkili sınıflandırıcıların kuruluşu ve işleyişi ile ilgili usul ve esaslar 8 Ekim 2005 tarih ve 25960 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren “Yetkili Sınıflandırıcıların Lisans Alma, Faaliyet ve Denetimi Hakkında Yönetmelik” ile düzenlenmektedir. Ürünün fiyatı kalite kriterlerine göre belirleneceği için, ürün kalitesinin bağımsız, objektif ve doğru bir şekilde ortaya konması sistemin adil bir şekilde işlemesi açısından son derece önemlidir.

Ürünün fiyatı kalite kriterlerine göre belirleneceği için, ürün kalitesinin bağımsız, objektif ve doğru bir şekilde ortaya konması sistemin adil bir şekilde işlemesi açısından son derece önemlidir. Ürünlerin numunelerinin alınması ve analizlerinin yapılması işlemlerinin hepsi resmi kurumlarca onaylanmış yöntemlerle yapılmaktadır. Numune alınırken yürürlükte bulunan Türk Standardına ve 14.10.2004 tarih ve 25613 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Zirai Karantina Numune Alma ve Analiz Yönetmeliği hükümlerine göre hareket edilmesi gerekmektedir. Ürün numuneleri, bulunduğu yerden yetkili sınıflandırıcı gözetiminde alınır, etiketlenir, ambalajlanıp mühürlenerek en kısa sürede analize gönderilir. Numune etiketlerinin, numune kayıt defterinin, analiz defterinin ve ilgili tüm kayıtların ne şekilde olması gerektiği Yetkili Sınıflandırıcılar ile ilgili yönetmeliğin eklerinde verilmiştir.

Yetkili sınıflandırıcıların yapmış oldukları ürün analiz ve sınıflandırma işlemlerine karşı herhangi bir itiraz olması durumunda, yeniden alınan numuneyi analiz etmek ve itirazı sonuçlandırmak üzere Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından yetkilendirilen yetkili sınıflandırıcılara “Hakem Yetkili Sınıflandı-

ıcı” adı verilmektedir. Referans yetkili sınıflandırıcı ise; görev alanındaki yetkili sınıflandırıcıların kalibrasyon, uygunluk kontrol ve denetimini yürüten, ürün analiz yöntemlerinin geliştirilmesi ve standardizasyonunun sağlanması için ulusal ve uluslararası bilimsel kuruluşlar ile çalışma yapan, eğitim veren, şahit numuneler ile itiraz ve anlaşmazlıklarda istem üzerine veya Bakanlıkça görevlendirildiğinde tarım ürünlerini analiz eden ve görüş veren, analiz metotları konusunda “TS EN ISO IEC 17025: Deney ve Kalibrasyon Laboratuvarlarının Yetkinliği İçin Genel Gereklilikler” standardına göre Türk Akreditasyon Kurumunca (TÜRKAK) akredite edilmiş bulunan kamu veya özel laboratuvarları işleten ve Bakanlık’tan lisans alan gerçek veya kamu ve özel tüzel kişileri ifade etmektedir.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, yönetmeliğe uygun olarak kurulup işletilen kamu veya özel kuruluşların akredite edilmiş laboratuvarlarını yetkili sınıflandırıcı olarak lisanslandırabilir.

Yetkili Sınıflandırıcı Laboratuvarlar tarafından kontrol edilerek teslim alınan, sınıflandırılan ve Lisanslı depolarda muhafaza edilen ürünler hem üretici hem de tüketici açısından bir takım yararlar sağlamaktadır.

Lisanslı Depoculuğun İlgili Kesimlere Faydaları

Lisanslı depoculuğun faydaları:

Lisanslı depoculuğun üretici, tüccar ve tarımsal hammaddeleri işleyen sanayiciler açısından faydaları pek çok yönden birbirine benzerlik göstermektedir. Her şeyden önce piyasalardaki fiyat istikrar-sızlığı hem üreticilere hem tüccarlara hem de sanayicilere zarar vermektedir. Tüccar ifadesi kullanılırken, ürünlerin yurt içinde ve yurt dışında alım-satım ve pazarlamasını yapan gerçek ve tüzel kişiler kastedilmektedir.

Konuya öncelikle üreticiler açısından bakılacak olursa; lisanslı depoların üreticiye faydaları aşağıdaki gibi sıralanabilir:

♦ Ürünlerini depolama şansı olmayan üreticiler ürünlerini hasattan hemen sonra satmak durumunda kalmaktadır. Genellikle hasat sonrası piyasalarda bir arz fazlası yaşandığı için fiyatlar düşmektedir. Depolama imkânı olmayan üreticiler de düşük fiyatlara razı olmaktadır. Lisanslı depolar ile üreticiler satışlarını yıla yayabilmekte ve ürünlerini daha yüksek fiyattan satma şansı bulabilmektedir.

♦ Lisanslı depolarda ürünler sağlıklı koşullarda muhafaza edilmekte ve sık sık ilaçlama, temizlik vb. işlemler yapılmaktadır. Buna karşılık, ürünlerini kendi imkânları ile depolayan üreticiler çoğu zaman ciddi fireler ve kalite bozulmaları ile karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum da üreticilerin ürünlerinin daha ucuza satılmasına neden olmaktadır. Lisanslı depoculuk sistemi üreticilerin ürünlerinin kalitesini korumaktadır.

♦ Lisanslı depolara teslim edilen ürünler sigortalanmakta ve güvence altına alınmaktadır. Esasen pek çok ülkede lisanslı depoculuğun hızlı bir şekilde gelişmesinin önünü açan en önemli nedenlerden biri de ürünlerin garanti altına alınmasıdır (Anonymous 2005). Sigorta garantisinin dışında, ürüne gelebilecek herhangi bir zararın sigorta kapsamı dışında gerçekleşmesi halinde ürünler lisanslı depoculuk tazmin fonunun garantisi altındadır.

♦ Üreticilerin üretim esnasındaki en önemli sorunlarının başında işletme sermayesi yetersizliği gelmektedir. Bazı üreticiler geçmiş dönem borçları, bazı üreticiler de teminat gösterememeleri nedeniyle kredi almakta zorluk çekmektedir. İşletme sermayesi sıkıntısı çeken pek çok çiftçi üretimden önce belli tüccarlarla anlaşarak avans almakta ve hasattan sonra ürünlerini avans aldıkları tüccarlara sattıkları için genellikle düşük fiyatlara razı olmaktadır. Ürün senetlerinin teminat gösterilebilmesi ve bu yolla kredi alınabilmesi, üreticinin hem işletme sermayesi sıkıntısını azaltacak, hem de daha düşük fiyatlara razı olmalarının önüne geçecektir.

♦ Pek çok ülkede lisanslı depoları kullanan üreticiler KDV istisnası, vergi indirimi, stopaj muafiyeti gibi çeşitli teşviklerden yararlanma şansına sahip olmaktadır. • Özellikle tarımsal piyasaların kontrolsüz olduğu piyasalarda üreticilerin yaşadığı önemli sorunlardan bir diğeri de; alacaklarını tahsil edememesi, aldatılması ya da uzun vadelerle çalışmak zorunda kalmasıdır. Ürünü teslim ettiği halde alacağını tahsil edemeyen ya da uzun vadede tahsil eden pek çok üretici bulunmaktadır. Lisanslı depoculuk sisteminde, ürün ticareti ürün senetleri aracılığıyla yapıldığından malın fiziki olarak teslim edilmesinden önce öde-

menin gerçekleşmesi zorunludur. Bu nedenle üreticiler alacaklarının tahsilinde kendilerini garanti altına almaktadırlar.

♦ Pek çok bölgede üreticiler ile tüccarlar arasında şahsi sorunlar yaşanmakta ve bu durum ticari hayata yansımaktadır. Lisanslı depoculuk sisteminde, ürün senetleri aracılığıyla ve ticaret borsalarında yapılan alışverişlerde üreticiler ile tüccarlar birbirleri ile direkt iletişime geçmek zorunda kalmamakta, ürün belli bir kod numarası ile kalitesine göre satışa konu olmaktadır. Bu durum, ticari hayatın profesyonelleşmesini ve üreticilerin de tüccarların da daha şeffaf bir ortamda çalışmasını sağlamaktadır. Lisanslı depoların tüccarlar ve tarımsal hammaddeleri işleyen sanayiciler açısından faydalı yönlerini de aşağıdaki gibi sıralamak mümkündür:

♦ Yıl boyunca istenen kalite özelliğine sahip ürünü tek bir noktadan temin edebilme avantajı. Bu durum özellikle ülkemiz gibi küçük ölçekli üreticilerin son derece yaygın olduğu ülkeler için büyük önem taşımaktadır. Tüccarlar ya da sanayiciler belli miktar, kalite ve çeşit ürünü temin edebilmek için çok sayıda üreticiden küçük tonajlarda alım yapmak zorunda kalmaktadır. Bu durum, nakliye ve işlem maliyetlerini artırdığı gibi aynı zamanda kalite farklılıklarına da yol açmaktadır. Ürünün tek bir seferde standart kalitede alınmasının maliyetlere olumlu bir etkisi olacaktır.

♦ Tüccarlar ve sanayiciler ürünü genellikle hasattan hemen sonra ve düşük fiyattan alma eğilimindedirler. Ancak, bu durumda yukarıdaki maddede sayılan nakliye ve işlem maliyetlerinin yanı sıra ürünleri kendileri depolayacakları için depolama maliyetini de dikkate almaları gerekecektir. Depolama maliyetinin yanı sıra, ürünün depoda bozulması ve kalite kayıplarının oluşması hem tüccarların hem de sanayicilerin satış fiyatına yansımaktadır. Kalitesizlik maliyetleri genellikle tüccarlar ve sanayiciler için ciddi bir maliyet olmasına karşılık çok fazla üzerinde durulmayan bir konudur. Düşük kaliteli ürünler daha düşük fiyattan satıldıkları gibi, aynı zamanda düşük kaliteli bir hammaddeden iyi kaliteli bir ürün elde etmek de mümkün değildir. Kalitesizlik maliyeti ile ürün ucuzken almanın maliyetini uzun vadede karşılaştırmak gerekmektedir.

♦ Tüccarlar ve sanayiciler için piyasadan parça parça topladıkları ürünlerde fire oranı fazla olmaktadır. Özellikle ihracata yönelik çalışan tüccar ve sanayicilerin yurt dışı kalite isteklerini karşılarken karşılaştıkları standart dışı ürün miktarı maliyetlere yansımaktadır. Lisanslı depolardan ürün temin edilmesi durumunda bu sorun ciddi anlamda giderilmiş olacaktır. Tüccar ya da sanayicilerin, daha yüksek bedelden lisanslı depodan ürün çekmek ile daha düşük bedelle serbest piyasadan alacakları ürün bedeli ve bu ürünlerdeki kayıpların maliyetini ekleyerek bir değerlendirme yapmaları gerekmektedir.

Bu faydaları göz önünde bulunduran Sakarya Ticaret Borsası Lisanslı depoculuk faaliyetlerine yönelik projeler geliştirmiş, çalışmalar başlamış ve devam etmektedir. Sakarya Ticaret Borsası tarafından kurulan Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı Lisanslı depoculuk faaliyetlerin analiz bölümüne ilişkin faaliyetleri üstlenmiş, Yetkili Sınıflandırıcılık faaliyetleri kapsamında gerekli başvuru ve denetim süreçlerini başarı ile tamamlamıştır. Yetkili sınıflandırıcı belgesinin alınması ile ilimizde Tahıl ürünleri için depolama ve lisanslı depo faaliyeti gerçekleştiren kuruluşlara bu anlamda deney hizmeti Adapazarı Ticaret Borsası Özel Gıda Kontrol Laboratuvarı tarafından verilmeye devam edecektir.

Kaynak: Doğu Akdeniz Kalkınma Ajansı-Tarımsal Ürünler Lisanslı Depoculuk Fizibilite Çalışması Raporu

“Ortak Akıl Oluşturarak Birlikte Hareket Edilmeli”

Sakarya Ticaret Borsası, kardeş borsa Trabzon Ticaret Borsası heyeti ile bir araya geldi. Birlikte yürütülecek projeler kapsamında görüş oluşturmak için bir araya gelen iki borsa yöneticileri, fındık ürünü ve borsacılık faaliyetleri kapsamında istişarelerde bulundular.

Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı, ziyaretten duyduğu memnuniyeti dile getirerek “Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi (SUBÜ) ile birlikte yürütülen “Fındıkta Verimin Arttırılması Projesi” hakkında bilgiler verdi. Projenin meşakkatli ve uzun soluklu bir çalışma olacağının altını çizen Başkan Adem Sarı “Proje kapsamında fındık bahçelerinden periyodik aralıklarla alınan numunelerin doku kültürü laboratuvarında incelenmesi ile Sakarya’nın iklimine en uygun fındık fidesinin üretilmesi sağlayacağız. Bu çalışma ilimizde rekolte artışına önemli katkı sağlayacak.” dedi.

Ziyarete Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı’nın fındıkta Doğu bölgesi ile Batı Karadeniz’in ayrı ayrı düşünülmemesi, bunun içinde başta borsalar olmak üzere sektördeki tüm paydaşların ortak akıl oluşturarak birlikte hareket etmesi önerisi benimsenerek güç birliği oluşturulmasına karar verildi.

Trabzon Ticaret Borsası (TTB) Meclis Başkanı Sebahattin Arslan-türk ise fındıktan kazanımın üretim aşamasından başlayabileceğini belirterek “Bunun için ithalatçılarındaki görüşleri dikkate alınarak istikrarlı ve sürdürülebilir politikalar oluşturmamız lazım. Bunun yolu da sektörün bir bütün halinde kabul edilmesi, devletin de gereken yasal düzenlemeleri yaparak teşvik etmesidir.” dedi.

TTB Yönetim Kurulu Başkanı Eyyüp Ergen da Borsa olarak üretimdeki verim ve kaliteyi artırmaya yönelik yaklaşık 20 yıldır yaptıkları çalışmaların olumlu sonuçlarını görmeyen kendilerini mutlu ettiğini belirterek “Çok çalışıp, çok üretilip, çok satıp, hep birlikte çok kazanmak için iş ve güç birliği şarttır. Bunun içinde fındığı doğu-batı ayırımı yapmadan ele almak lazım.” dedi.

Ziyaret, Sakaryaspor Forması ve plaket takdimi ile sona erdi.

STB Heyeti Lisanslı Depo İnşaatında İncelemelerde Bulundu

Sakarya Ticaret Borsası meclis ve komite üyeleri, inşaat faaliyetleri devam eden lisanslı depoculuk alanında yapılan çalışmalarını yakından inceleyip tedarikçi firmadan süreç ile ilgili bilgi aldılar.

Marmara Bölgesi'nde üretici ve tacirlere hizmet vererek piyasalarda regülatör görevi görecek olan lisanslı depo çalışmalarıyla ilgili STB Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı "Borsamızın girişimleri ile Erenler ilçemizde yürütülen 25 bin 900 ton çelik depolama kapasitesine sahip projemizin zemin dolgu

ve sıkılaştırma çalışmaları Sakarya Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Geoteknik Grubu danışmanlığında tamamlandı. Sekiz adet silomuzun üçünün temelleri hazır hale getirilerek bir iki gün içinde üst yapı silo montajlarına başlanılacak. Mimarisi engelli dostu olarak tasarlanan çiftçi evi ve idari binamızın büyük kısmı tamamlanmak üzere. Çiftçi evinde sosyal ihtiyaçların giderilmesine yönelik kafeterya, mescit, dinlenme salonları bulunacak olup idari binamızda son teknoloji ile donatılmış laboratuvar, numune odaları ve kantarlarımız ile halkımıza hizmet vereceğiz." dedi.

Başkan Adem Sarı, 2022 yılında hizmete geçirmeyi planladıkları lisanslı deponun bölge tarımı için önemli bir yatırım ve kazanç kapısı olacağını ifade etti. Amaçlarının tarım ürün ticaretinin herkesçe kabul gören standartları belirlenmiş ürün üzerinden yapılarak kaliteli üretim ile güvenli bir piyasanın oluşturulmasına katkı sağlamak olduğunu belirtti.

STB, “Fındıkta Lisanslı Depoculuk Çalıştayı”na Katıldı

Sakarya Ticaret Borsası, Giresun’da düzenlenen Fındıkta Lisanslı Depoculuk Çalıştayı’na katılım sağladı.

Düzenlenen çalıştaya Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak, Giresun Valisi Enver Ünlü, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Ahmet Güldal, Giresun Ticaret Borsası Başkanı Hamza Bölük, Karadeniz Fındık ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Edip Sevinç, Türkiye Ziraat Odaları Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Arslan Soydan ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri katıldı.

Çalıştayda konuşan Ticaret Bakan Yardımcısı Sezai Uçarmak “Fındık, gerçekten Allah’ın bir nimeti. Dünyada da küresel iklim değişikliği dediğimiz hikaye bize bir sürpriz hazırlamazsa hem görece üstün olduğumuz, biraz akıllı davranırsak ticaretini derinleştirebilirsek bize bir değer olarak uzun süre hizmet etme imkanı olan kamusal bir ürün olarak görmemiz gerek. Ticaret Bakanlığı işin üretim kısmında değil ama ticarileşme

kısımında ciddi değerlendirmeler yapıyor.” dedi.

TMO Alımları Fındık Üreticisi İçin Sigorta

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürü Ahmet Güldal ise fındıkta 2021 sezonunun verimli geçtiğini belirterek lisanslı deponun da fındıkta bir örnek teşkil ettiğini kaydetti.

TMO Genel Müdürü Güldal, “2021 yılı fındık sezonunun hemen hemen tam ortasındayız. Lisanslı deponun biz de bir ortağıyız. Çünkü lisanslı deponun hemen hemen en çok hizmet verdiği kuruluş, TMO’dur. Bu lisanslı depo fındıktaki ilk örnek.” diye konuştu.

Çalıştaya Borsamız adına Meclis Başkanı Avni Uçar, Yönetim Kurulu Başkanı Adem Sarı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Nizamettin Sarı katıldı.

STB’de “Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi Belge Yenileme” Denetimi Gerçekleşti

Sakarya Ticaret Borsasında ISO 10002:2018 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi denetimi gerçekleştirildi. Türk Standartları Enstitüsü Baş Denetçisi Fahrettin Duran tarafından yapılan denetimler sonucunda uygulanan sistemin başarı ile yürütülmekte olduğu ifade edildi.

Denetim kapanış toplantısında Yönetim Kurulu Üyesi Vedat Arslan, emeği geçen herkese teşekkür ederek “Üyeye hizmet misyonuyla kurulan Borsamızda Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi ile geri bildirim açık müşteri odaklı yönetim anlayışını benimsiyoruz. Aldığımız her bir şikâyetin çözümü, hizmetlerimizde bize rehberlik ediyor. Bizler şikâyetleri sadece çözülmesi gereken problem olarak değil, fırsatlar olarak görüyoruz.” ifadelerini kullandı.

“ Kısa Zamanda Çok Başarılı İşlere İmza Attık ”

**Merhaba Değerli Sakarya Ticaret Borsası Dergisi Okuyucuları. Yeni bir sayımızda yeni sohbetlerimizle yine sizlerle-
yiz. Bugün Karasu'ya bağlı Paralı köyünde Kuzey Tarımsal Kalkınma Kooperatifi yetkilileri ile beraberiz.**

Özgür Uğur
Kuzey Tarımsal Kalkınma
Kooperatifi Başkanı

Merhaba Özgür Bey...

Hoş geldiniz öncelikle. İlginize teşekkür ederiz. Ben Özgür Uğur, 1978 yılı, Paralı köyü doğumluyum. Kuzey Tarımsal Kalkınma Kooperatifinin başkanıyım. Tekstil mühendisiyim 2013 yılından bu yana Kuzey Tarımsal Kalkınma Kooperatifinde sektöre ve bölge halkına hizmet etmeye çalışıyoruz.

Birazdan kooperatifle ilgili ayrıntılara değineceğiz. Şimdi Ziya Bey'i de tanıyalım.

Hoş geldiniz öncelikle. Adım Ziya Işık. Kooperatifin üyesiyim, ortağım ve yönetim kurulu üyesiyim. Sektördeki faaliyetlerimize kooperatifimizde devam ediyoruz.

Özgür Bey, Kooperatifin kuruluşu hakkında bize bilgiler verir misiniz? Kooperatif ne zaman kuruldu, süreç nasıl ilerledi, neler oldu?

Biz, 2013 yılında kurulduk. Planlama, hazırlık süreci yaklaşık dört yıl kadar sürdü. Biz, bölge halkı olarak fındıkçıyız. Tamamen fındık üzerine kurulmuş bir ekonomiye sahibiz. Fındıkla ilgili iştigal edecek konular üzerinde düşünmeye başladık. Bu işe başladığımızda öz sermayemiz, binamız, makine parkımız hiçbir şeyimiz yoktu. Ne olur, nasıl gider, biz bu işi başarabilir miyiz, olur mu, olmaz mı, rakiplerle rekabet edebilir miyiz diye çok düşündük. Hayal vardı; cesareti de sağ olsunlar, bütün üyelerimiz gösterdi. Hep beraber bir yola çıktık.

Kaç kurucuyla başladınız?

Kooperatif kuruluş mantığı biliyorsunuz ki yedi kişidir ama biz ilk başladığımızda, “Bismillah” dediğimizde elli kişiydik. Kısa sürede yüz kişiye ulaştık. Bütün üyelerimiz, yönetim kurulu üyesi arkadaşlarımız, hepsi hep beraber elimizden geldiğince kendi işimizden gücümüzden fedakârlık yaparak zamanımızdan, enerjimizden, paramızdan artık neyse hepsinden fedakârlık yaparak yola çıktık.

Biz ilk başladığımızda köy meydanında bulunan bir eski köy kahvesi var; orada bir kantar, bir randıman masası ile işimize başladık. Hedef olarak, ham madde olarak sattığımız ürünü, son tüketiciye mamul olarak sunmanın peşindeydik. Bütün şartların bir araya gelmesi lazımdı. 2018’de kendimizi hazır hissetmeye başladık. Dedik ki artık son tüketiciye yönelik bir çalışma yapmaya başlayalım.

2019 yılında Doğu Marmara Kalkınma Ajansına fındık ürünü nü işleme tesisi ile ilgili bir proje sunduk. 2019 yılında başladığımız projeyi, 2020 Mart ayında bitirdik.

Biz artık kendi bünyemizde findığımızı kırıyoruz, kavuruyoruz, paketlemesini yapıyoruz. “Fundux” diye bir markamız oluştu. Bununla beraber raflarda yavaş yavaş yerimizi almaya başladık. Vatandaştan da tüketiciden de olumlu tepkiler alıyoruz. Beğenilen mal, tekrar eden satışlar söz konusu. Bu anlamda bizi ümitlendiriyor.

Kaç personeliniz var?

Şu an dokuz personelimiz var. Sürekli bir üretim söz konusu olmuyor maalesef. Her şeyi çalışan arkadaşlarımızla birlikte biz de öğreniyoruz. Bu işletmenin zaten amaçlarından bir tanesi, köye istihdam sağlamaktır. Sonuçları tatmin edici, evet... Büyümekle ilgili yolumuza devam ediyoruz. Hayallerimiz hep bir basamak yukarı. Gönül ister ki yarın ihracat yapalım.

Bir marka yaratmışsınız her şeyden önce. Fundux diye bir marka yaratıp bir şeyler üretmek önemli. Sakarya'nın markası haline gelmiş artık.

Teşekkür ediyorum katkınızdan dolayı. Aslında sizin de dediğiniz gibi Fundux, Sakarya'ya ait bir marka olsun. Sakaryalı üreticilerin ürettiği bir marka. Karasu'da bir satış noktası açtık, amacı tamamen tanıtımdı. Yaz aylarında hizmet verecekti. Karasu Belediyesi ile görüşmelerimizde sağ olsunlar destek oldular bize nokta açma fırsatı verdiler. Onların da destekleri oldu, Belediyemize destekleri için teşekkür ediyorum. Markamız tanındı nihayetinde. Karasu, yazın 1 milyondan fazla nüfusu barındıran bir yer. İyi bir reklam oldu bizim için.

Gelelim sorunlara... Az önce biraz ülke ekonomisinden söz ederek değindiniz ama ne gibi sorunlarınız var?

Ülke, dinamik bir ülke. Sorunları hep birlikte aşacağız. Bizim de yaşadığımız sorunlar var. Ham madde girişleri vesaire... Paket alıyorsunuz, yarın fiyatları değişiyor. Dolar kuru vb

Bizim gibi firmaların maalesef öz sermaye ile ilgili sorunları var. Bu da rekabetçi şartlarda bize dezavantaj oluşturuyor. Rekabetçi olmak lazım piyasada. Bu rekabetçiliği sağlayacak ana unsur da dediğimiz gibi para.

Bu rekabetçiliği gönüllü çalışan üyelerimizle aştık. Örneğin bu binayı yaparken işçilik parası vermedik diyebiliriz. İmece usulü hep beraber yaptık. Sağ olsunlar, kendi işletmelerine sahip çıktılar. Biz bu dezavantajı üreticilerimiz sayesinde avantaja çevirdik. Üreticinin artık elini taşın altına koyması lazım. Şikâyetçi olma pozisyonundan çıkıp çözüm üreten olmalı. Fındıkla ilgili yıllardır süregelen şikâyetleri siz de biliyorsunuz. İşte fiyat olmadı, işte öyle olmadı, böyle olmadı... Sorun üretmekle bunların aşılmayacağını hepimiz biliyoruz. Biz çözüm üreten taraf olmak istedik. Kendimiz için ne yapabiliriz, ürün için ne yapabiliriz, nasıl daha karlı hale gelebiliriz? Bununla ilgili çalışmalar yaptık.

Üretirken bir şeyler yapıp ondan sonra beklentiye girmeli, diyorsunuz.

Tabii, tabii, tabii...

Neler yapılabilir mesela üretirken?

Mesela hepimizin aslında şikâyet ettiği ama bir türlü çözüm bulamadığı "emanet" kavramı vardır. Emanete fındık verilmemeli. Evet, verilmemeli ama ne yapılmalı? Kimden beklemeli? Şimdi biz devletten fındığın tamamını almasını beklemek durumunda mıyız? Bu, devlet için yük değil mi? Altyapısıyla, deposuyla, çalışanıyla riskiyle... Bu riski niye biz almıyoruz, niye lokalde yapmıyoruz? Şöyle çıksak mesela... Devlete, hükümete veya kime diyeceksek... "Evet kardeşim, biz emanete fındık vermek istemiyoruz. Bize sahip çıkın destek verin kendi depomuzu kendimiz yapalım. Fındığımızı biz kendi bünyemizde emanette tutalım." diyebilsek çözüm odaklı olmaz mı ?

Sanki lisanslı depoculuk burada ön plana çıkıyor. Onunla ilgili çalışmalar var. Ticaret Borsamızın da var.

Güzel bir çalışma nihayetinde. Lisanslı depoculuk bildiğim kadarıyla üreticiye çok faydalı olacak bir durum ama yapılabilir mi yapılamaz mı üzerinde konuşulup düşünülmesi gereken şeyler. Giresun'da var ama kapasiteler ne kadar olacak, ne kadar kapasiteli yapabileceğiz, bugün üretilen fındığın ne kadarını bu lisanslı depo, depolamaya yardımcı olabilecek?

Fındık, çok önemli bir değer. Ülkemize büyük girdiler sağlayan; dış girdisi neredeyse %3'lerde, %5'lerde, %10'larda olan; cari açığı kapama durumu çok yüksek olan bir tarım ürünü. Milli bir ürün aynı zamanda. Bununla ilgili bir şeyler yapabilmek ve bununla ilgili çok ciddi tartışmalar yapmak lazım.

Herkes bu ülke için çalışıyor. Herkes bu üründen ekmek yiyor. Dolayısıyla oturup bir noktada mutabakata varabilmeli, konuşabilmeli. Bunun için de nihayetinde üreticinin adına konuşabilecek belli kurumların da üretici tarafından oluşturulması gerekli.

Top sizde yani?

Tabii, topu önce biz alacağız sonra pas verecek arkadaşlarla diyaloga geçeceğiz. Hani hiçbir şey yokken ortada "Efendim, siz niye öyle yapmadınız?" denirse dönüp size sorarlar: "Siz ne yaptınız?"

O yüzden de sizin gibi insanların bir araya gelip kooperatif kurması veya farklı yönlerde farklı çalışmalar yaparak topu ilk başta sahiplenmesi gerekiyor.

Kesinlikle, bunun dünyada örnekleri mevcut. Amerika'da, zannediyorum Oregon'da, fındık ticaretinin %90'lık kısmı kooperatifler tarafından yönetilir. Afrika'da kakao, kooperatiflerce üretilir. Afrika'dan bahsediyoruz! Tecrübe edilmiş durumlar bunlar. Maalesef ülkemizde fındıkla ilgili çalışmalar çok zayıf, kooperatifleşme çalışmaları çok zayıf. Bizden başka bir de Tirebolu var diye hatırlıyorum. Ama fındıkla ilgilenen fındığını işleyen kırsal kalkınma kooperatifi sadece biziz diye biliyorum.

Bireysel olarak belki vardır ama kooperatif olarak ben de duymadım.

Kooperatif olarak maalesef yok. Yani soruna çözüm bulmak lazım, sorunu ortadan kaldırmak lazım. Biz tek başına ülkedeki fındığın kaderini değiştirecek güce sahip değiliz ama birlikten kuvvet doğar sözünü unutmamamız lazım. Biz yaptıklarımızla köylümüzün ürününü biraz daha değerli hale getirmek katma değer yaratmak istiyoruz. Yine üzerine basarak söylüyorum ki kooperatifleşmeliyiz. Bu şekilde yola çıkmalıyız.

Teşekkür ederim güzel bilgiler için. Özgür Bey, Ticaret Borsamızın faaliyetleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Borsa ile iş gereği sürekli ilişki içindeyiz. İlgilerinden, alakalarından, yaklaşımlarından çok memnunuz. Karşımıza muhakkak sorunlar çıkıyor. Sorunlara karşı çözüm odaklı yaklaşımlarından çok memnunuz. Bilindik bürokrasi gibi değil. Ticaret Borsası yöneticilerine ve çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Çok teşekkür ederiz tekrardan. Başarılı çalışmalarınızın devamını diliyoruz.

BİTKİSEL ÜRETİMDE YAŞANAN GELİŞMELER

BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Küresel iklim değişikliği yanında tarım ve gıda piyasalarında yaşanan dalgalanmalar sektörü önemli ölçüde etkilemekte, riskleri ve belirsizlikleri artırmaktadır. Sosyal ve ekonomik alanda meydana gelen gelişmeler, yaşanan krizler, geçmişte olduğu gibi gelecekte de en önemli sektörünün tarım, stratejik ürünün ise gıda olacağını göstermektedir.

Önceliği artan bu sektörün yönetim modelinde ise kriz yönetiminden ziyade, orta ve uzun dönem stratejilere yer verilen "Risk Yönetimi" modeli öne çıkmaktadır.

Pandemi niteliği kazanan "Koronavirüsle (COVID-19) ile etkin mücadele ve iklim değişikliğinin etkilerinin en aza indirilmesi kapsamında, tarımsal üretimin sürdürülebilirliği ve ülkesel arz güvenliğinin korunması büyük öneme sahiptir.

Salgının küresel boyutta ilk ortaya çıkışından itibaren, süreç dikkatli bir şekilde takip edilerek, ülkemize olan etkilerini en aza indirecek ve milletimizin gıda ihtiyacını kesintisiz bir şekilde karşılayacak tedbirler alınmıştır. Karşı karşıya kaldığımız bu zor süreçte çoğu ülke gıdaya erişim konusunda sıkıntılar yaşarken ülke olarak aldığımız önlemlerle tarımsal üretim ve gıda tedarik zincirinde hiçbir sıkıntı yaşamadık.

Tarımsal üretimin kesintisiz devamını sağladık. Tüm ülke olarak bu süreçte tarıma daha sıkı sarıldık ve yeni projeleri bir bir hayata geçirdik. Sonuçta, 2020 yılında Pandemiye rağmen tarım sektörü, bitkisel üretimden hayvancılığa, tarımsal hasıladan ihracata kadar her alanda büyümeye ve gelişmeye devam etti.

Bitkisel üretimde sürdürülebilirliği temin etmek üzere yazlık ekiliş programı başlatarak tarım takviminin elverdiği alanlarda üreticilerimize % 75 hibe yoluyla tohum temin ederek özellikle stratejik öneme sahip ve arz açığı olan ürünlerin ekilişinin yapılmasını sağladık. Atıl/boş veya nadasa bırakılan alanlarda başlatılan projelerin yanında, birim alandan elde edilen verimi yükseltmeye yönelik yürütülen çalışmaların sonucunda: Covid-19 Pandemisine rağmen son iki yılda toplam bitkisel üretim miktarı yaklaşık 9 Milyon Ton ilave artışla 2020 yılında 126 milyon tonu aşarak Cumhuriyet Tarihinin rekorunu kırmıştır. 2020 yılında 6,5 milyon ton mısır üretimi ve 278 bin ton kuru fasulye üretimi ile Cumhuriyet tarihinin üretim rekoruna ulaşılmıştır. Bitkisel üretim değeri bir önceki yıla göre %24 artış ile 2020 yılında 245 Milyar TL'ye çıkmıştır.

Bakanlığımızca bitkisel üretimin artırılması kapsamında atıl/boş/nadas alanlarının tarımsal üretime kazandırılmasına yönelik yürüttüğümüz faaliyetler ile: 371 bin dekar alan tarımsal üretime kazandırılarak toplam işlenen alanlar 23,1 milyon hektara yükselmiştir. Nadas alanları 2,1 milyon dekar azalmıştır. 2020 yılında Hatay alanı kadar tarla alanı üretime kazandırılmıştır. Bununla birlikte; yabani menengic ve delice gibi yeni türler aşılanarak üretime kazandırılmıştır.

Yine 2020 yılında 1,2 milyon tonu aşan sertifikalı tohum üretimi ile Cumhuriyet tarihinin üretim rekoruna ulaşılmıştır. Tohumculuk sektörüne son 19 yılda toplam 3 Milyar Lira destek sağlanmıştır. Yurtiçinde kullanılan sertifikalı tohumluk miktarının % 96'sı yerli imkânlarla yurtiçinde üretilerek karşılanmaktadır. 2002 yılında 17 milyon dolar olan tohum ihracatımız, 2020 yılında 9,5 kat artışla 162 milyon dolara yükselmiştir. Bugün, 86 ülkeye tohumluk ihracatı yapıyoruz.

Uzun yıllar ortalamasına göre ülkemiz kuru incir, kuru üzüm ve kuru kayısı üretiminde dünya lideri konumundadır. Ülkemiz taze meyve üretiminde dünyada 5 inci ve taze sebze üretiminde 4 üncü sırada yer almaktadır. Fındık, ayva, kiraz, incir, kayısı üretiminde dünya lideri, nohut, kavun, karpuz, vişne, hıyar, pırasa ve keçiboynuzu üretiminde dünya ikincisi ve mandarin, elma ve domates üretiminde dünyada üçüncü sırada yer almaktadır. Buğday unu ihracatında dünyada birinci, makarna ihracatında ikincidir.

Bitkisel üretimde ülkemizin mevcut potansiyelini etkin kullanmak, planlı üretime geçmek ve tarımsal yeterliliğimizi üst seviyeye çıkarmak için "Havza Bazlı Destekleme Modeli" uygulanmaktadır.

Bitkisel üretim desteklerinin rasyonel, yönlendirici ve etkin bir şekilde uygulanması, ürünlerde arz - talep dengesinin sağlanması, toprak ve su kaynaklarının korunarak sürdürülebilir kullanımının sağlanması, stratejik ve arz açığı olan tarım ürünlerinin öncelikle kendi kaynaklarımızdan karşılanması, tarımsal ürünlerin ekolojik ve ekonomik olarak uygun alanlarda verimli ve kaliteli olarak üretilmesi ve tarımsal hasılanın artırılması amaçlanmaktadır. Bu amaçlar doğrultusunda ürünler ekolojik ve ekonomik olarak en uygun üretimin olduğu bölgelerde destekleme kapsamına alınmıştır.

Ülkemizde yeraltı sularının tarımsal açıdan yetersiz olduğu havzalar, Bakanlığımızca yapılan ölçümler, analizler ve saha ziyaretleri neticesinde belirlenmiş olup bitkisel üretim destekleme politikasında önemli bir unsur olarak kullanılmaktadır.

Bu kapsamda 2020 yılında da 11 il 52 İlçe, yeraltı sularının tarımsal açıdan yetersiz olduğu havzalar olarak tespit edilmiştir. Su kısıtının olduğu havzalarda, bitki su tüketimi yüksek olan mısır gibi ürünler yerine su tüketimi az olan ürünlerin ekimini sağlayacak tedbirler alınmıştır. Su kısıtı olan tarım havzalarında damla sulama yapmayan dane mısır üreticilerine, Fark Ödemesi Destek ödemesi yapılmamaktadır. Ayrıca bu havzalarda su tüketimi daha az olan Mercimek, Nohut yetiştiren çiftçilerimize ilave %50 fark ödemesi desteği ile kilograma 75 Kuruş ödenmektedir. Az su tüketen Fiğ, Macar Fiği, Burçak, Mürdümük ve Yem Bezelgesi eken çiftçilerimize ise ilave %50 yem bitkileri üretim desteği ile dekara 90 TL ödenmektedir.

Bununla birlikte bu havzalarda su kullanımının azaltılmasını sağlamak için ülkemiz topraklarının organik madde miktarının yükseltilmesi, gübrede kullanılan kimyasalların azaltılması, bitki besin maddesi etkinliği ile birlikte organik ve organomineral gübre kullanım etkinliğinin artırılması ve gübrelemede kullanılan materyallerin milli kaynaklardan sağlanması amacıyla ilk defa 2019 yılında organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize dekar 10 TL destekleme ödemesi yapılmaya başlanmış olup 2020 yılı itibarıyla de 20 TL/dekar olarak devam edilmektedir.

Risk yönetimi ilkeleri çerçevesinde, tarım ve orman sektörüne yönelik doğru iletişim teknikleri ile bilgilendirme büyük önem arz etmektedir. İklim değişikliği nedeni ile bitkisel üretimde yaşanan sorunlara karşı gerekli önlem ve tedbirlerin net olarak belirlenmesi, ürün desenine, destekleme politikalarına, gübre tüketimine ve tohum-fidan kullanımına yönelik stratejilerin oluşturulması amacı ile 7 coğrafi bölgemizde "Bitkisel Üretim Sektöründe İklim Değişikliğinin Etkisi ve Değerlendirilmesi Bölge Toplantıları" yapılmaktadır.

Sektörün tüm birimlerinin katılımlarıyla, başta kuraklık olmak üzere iklim değişikliğinin tarımsal üretim üzerindeki etkilerini mikro havzalar bazında belirleyerek, en uygun bitki türü ve çeşitlerin tespit edilmesi, iklim ve toprak isteğine göre en uygun gübreleme ve sulama yönteminin planlanması ve böylece iklim değişikliğine uygun tarımsal üretimin gerçekleştirilmesi söz konusu olacaktır.

Bakanlığımızca, küresel ısınma ve iklim değişikliği ile ortaya çıkan çölleşme ve kuraklığa karşı alınan tedbirler kapsamında iklim ve çevreye dost üretim sistemleri olan organik tarım ve iyi tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması çalışmaları yürütülmektedir. Her iki üretimde de su yönetiminde iklim kaynaklı faktörler dikkate alınarak yapılan risk yönetimi planlaması ile sürdürülebilirlik amaçlanmaktadır.

Organik tarımın temel prensipleri içinde yer alan minimum toprak işleme, örtü bitkilerinin kullanılması, atık yönetimi, kompost-yeşil gübre uygulamaları, basınçlı sulama sistemlerinin kullanılması, ekim nöbeti ve kuraklığa dayalı çeşitlerin kullanılması vb. tedbirler kuraklık ve iklim değişikliği ile ilgili çalışmalara da öncülük etmektedir. Bakanlığımızca; Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Kontrolü Projeleri yürütülmektedir.

2021 yılında ülke genelinde atıl, boş bırakılan ve nadas alanlarının değerlendirilmesi, stratejik öneme sahip, arz açığı olan ürünlerde üretimin artırılması, kuraklığa dayanıklı çeşitlerin ekilişlerinin yaygınlaştırılması, yem bitkisi ekiliş alanlarının ve üretim miktarının artırılması amacıyla yaklaşık 400 proje hayata geçirilmiştir.

Bu kapsamda; ülkemizde bitkisel üretimi artırmak, verim ve kaliteyi yükseltmek, üretim maliyetlerinin karşılanmasına katkıda bulunmak, sürdürülebilirliği sağlamak, kayıtlılığı artırmak ve çevreye duyarlı alternatif tarım tekniklerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Günümüz koşullarında küresel ısınmadan dolayı su kaynaklarının ekonomik kullanılması gerekliliği her geçen gün artmaktadır. Bu nedenle çeltik üretiminde su kullanımında önemli tasarruf sağlayan damla sulama sistemi kullanılarak üretim yapılmasını Bakanlık olarak desteklemekte ve yaygınlaştırılmasıyla ilgili çalışmalar yürütülmektedir.

2000-2021 yılları arasında 13,5 milyon dekar alanda toplam 1.977 adet mera ıslah ve amenajman projesi uygulanmıştır. 2000-2020 yılları arasında yıllık ortalama 500 bin dekar alan ıslah edilirken son 2 yılda ise 3,5 milyon dekar alanda 300 adet mera ıslah ve amenajman projesi uygulanmıştır.

Ülkemizdeki yangın ve sel felaketlerinin yaşandığı bölgelerde, hayatın normalleştirilmesi faaliyetleri çerçevesinde bölgeye özel su, orman ve mera kaynakları birlikte değerlendirerek çiftçilerin gelirini yükseltecek, üretimin katma değerini artıracak çalışmalar yürütülmüştür.

Ülkemizde meydana gelen yangın/sel afetleri sonrası mahalle/köylere özel entegre tarımsal kalkınmaya yönelik projeler hazırlanarak ; bitkisel ve hayvansal üretimin kısa sürede tekrar başlaması ve üreticilerimize sürdürülebilir gelir kaynakları oluşturulabilmesi için 8 il, 35 ilçede 275 mahalle/köyde toplam 27.257.959 TL bütçeli proje hayata geçirilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı olarak "Risk Yönetimi" çerçevesinde içinde bulunduğumuz dönemde yaşanan "Tarımsal Kuraklık" sonucunda; Ülkemizde 2021 yılında meydana gelen kuraklık nedeniyle, buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut ve mercimek üreticilerimiz verim kaybı yaşamıştır. Kuraklıktan zarar gören toplam 651.102 üreticimize, verim kaybı oranlarına göre dekar 30 ile 100 TL arasında değişen miktarlarda destek ödemesi yapılacaktır. Toplam 2,6 milyar TL kuraklık desteği ödemesi Aralık ayının ikinci yarısından itibaren çiftçilerimizin hesaplarına yatırılmaya başlanacaktır.

2020 yılı üretimi için gübre destekleme birim fiyatlarında % 100 artış yapılmıştır. Hububat grubunda 8 TL/da'dan 16 TL/da'a, diğer ürünlerde 4 TL/da'dan 8 TL/da'a, katı organik-organomineral gübre desteği 10 TL/da' dan 20 TL/da'a çıkarılmıştır. 2021 üretim yılı için hububat grubunda %25 artırılmıştır. 2022 üretim yılı için 2020 üretim yılına göre %100 artırılarak ödenecektir.

Destekleme birim fiyatlarında en yüksek artış sertifikalı tohum kullanım desteğinde yapılmıştır. 2020 üretim yılı için %25-166 oranında desteği artırılmıştır. 2022 üretim yılı için hububat grubunda %50 artırılarak ödenecektir.

Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü olarak ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan sürdürülebilir üretim ile ülke insanının yeterli ve sağlıklı beslenmesini temin etme yanında, dünyanın en önemli ihracatçı ülkeleri arasında yer alan girişimci ve rekabetçi bir bitkisel üretim sektörü oluşturmak üzere faaliyetlerimize devam edilmektedir.

Yapay Zeka Teknolojileri ile Geleceğin Tarımına Doğru

Yapay Zeka Tarım Endüstrisini Nasıl Dönüştürecek

Ropörtaş : Sevdam Yıldırım
Anadolu Üniversitesi İletişim
Fakültesi

Teknoloji yaşamımızı kalıcı bir biçimde değiştirmeye devam ediyor. Teknoloji ve Yapay Zeka yaşamımıza her geçen gün biraz daha hakim oluyor. İnternette aradığımız bir kelime ile ilgili ilanlar başka aramalarımızda önümüze geliyor. İnternet üzerinden arkadaşlık, alışveriş ve bilgi sitelerinin tamamı yapay zeka destekli teknolojiler kullanıyor.

Tarım sektörü bu teknolojik gelişmelerden nasıl etkilenir sorusunu Tarım Teknolojileri konusunun ülkemizdeki öncü şirketlerinden Tabit Akıllı Tarım Teknolojileri AŞ'nin yönetim kurulu üyesi girişimci ve yazar Coşkun YILDIRIM'a sorduk.

Benim için çok ufuk açıcı bir görüşme oldu. Aldığım notları sizinle paylaşıyorum. Umarım keyifle okursunuz.

Coşkun Yıldırım
Tabit Akıllı Tarım Teknolojileri
Yönetim Kurulu Üyesi

Tarım, insanlığın yaşam kaynaklarından biri gıdanın tedarik zincirindeki en önemli üretim halkalarından biri...

Dünya nüfusu henüz 7,4 milyar olduğu günümüzde bir milyara yakın insan gıdaya erişemiyor.

Birkaç aydan bu yana, Dünya gıda fiyatlarının, nüfusa bağlı yüksek talep ve küresel iklim krizi ve Covid-19 Pandemisi nedeniyle yetersiz hasatlarında etkisiyle on yıldan uzun bir sürenin en yüksek seviyesine yükseldiğini gözlemliyoruz.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yayınlanan bir endekse göre, fiyatlar Ekim ayında art arda üçüncü ay artış göstererek bir yılda %30 dan fazla arttı. Bu gelişmeler ışığında FAO bir açıklama yaparak dünya gıda fiyatlarının son 10 yılın en yüksek artışını kayıt ettiklerini açıkladı.

Günümüzde, tüm Dünyada Gıda malzemeleri ve fiyatlar, küresel iklim krizine bağlı değişen hava koşulları, sıkışık tedarik zincirleri, işçi kıtlığı ve artan maliyetler nedeniyle baskı altındadır. Birleşmiş Milletler yaptığı araştırmalar sonunda yapılan projeksiyonlarda 2050 yılında dünya nüfusunun 9,7 mil-

yara yükseleceğini, artan nüfusun barınma ihtiyacının mevcut tarım arazilerinden karşılanacağı, ayrıca enerji ihtiyacı için gerekli kaynağın "enerji bitki tarımı" ile gıda üretimine ayrılan arazi üzerinde olağanüstü bir baskı olacağı öngörülmektedir. Bu durum çiftçilerin daha az kaynakla daha fazla üretim yapmak zorunda kalacağı anlamına geliyor. Aynı araştırmaya göre, ek iki milyar insanı beslemek için gıda üretiminin %60 artması gerekecek.

Ancak geleneksel yöntemler bu büyük talebi karşılamak için yeterli değildir. Bu durum, çiftçileri ve tarım şirketlerinin yanında ülke yönetimlerini de 2050 yılına kadar küresel gıda üretimini %60 oranında artırmak ve tedarik zincirindeki kayıpları azaltmak için daha yeni yollar bulmaya zorlamaktadır.

Son yıllarda teknolojide gerçekleşen gelişmelere paralel olarak Yapay Zeka uygulamalarının tarım endüstrisinin gelişiminin önemli bir parçası olarak üretimin çeşitli aşamalarında yerini alması ve istikrarlı bir şekilde sektördeki uygulamalarda artan oranlarda kullanım alanı bulduğunu görüyoruz.

Yapay zeka destekli çözümlerin tarımsal uygulamalar içindeki yarattığı değer gün geçtikçe çiftçilerin verimliliğini arttırmasının yanında, üretim miktarlarını ve kaliteyi de iyileştirecek, gıda tedarik zincirini gıda değer zincirine dönüştürerek ürünler için pazara daha hızlı giriş yapılmasını kolaylaştıracaktır.

Yapay Zeka Teknolojileri ile Geleceğin Tarımına Doğru

Teknoloji yıllar içinde çiftçiliği yeniden tanımladı ve teknolojik gelişmeler tarım endüstrisini birden fazla şekilde etkiledi.

Çiftlikler tarımsal üretim faaliyetlerini planlarken ve uygularken, hava sıcaklığı ve bağıl nem, toprak nemi ve toprak sıcaklığı, güneşlenme miktarı yağış miktarı rüzgar yönü ve şiddeti gibi bir çok bilgiye ihtiyaç duyarlar. Bu verileri günün belli saatlerinde periyodik olarak elde etmek ve üretim yöntemleri ve faaliyetlerine karar vermek zorundadırlar.

İşte tam bu noktada çiftçiler ve tarımsal işletmeler, yapay zeka ve makine öğrenimi modellerinin yardımıyla, doğru girdi temini (tohum, gübre, bitki koruma ürünleri vb), üretim modeli ve kültürel işlemler (toprak işleme, budama, ilaçlama vb), pazarlama faaliyetlerini gerçekleştirmek amacıyla bu bilgilere gerçek zamanlı olarak ihtiyaç duyarlar.

Yapay zeka sistemleri

✓ Genel hasat kalitesini ve rekolte tahminine yönelik tahminlerde bulunur.

✓ Bitkilerdeki hastalıkları, zararlıları ve çiftliklerin yetersiz beslenmesini tespit ederek çözüm önerileri oluşturur. Erken uyarı mekanizmalarını harekete geçirir.

✓ Yapay zeka destekli sensörler yabancı otları tespit edip hedefleyebilir ve ardından bölgede hangi herbisit uygulanacağına karar verebilir. Bu uygulama, herbisit kullanımının azalmasına ve maliyet tasarrufuna yardımcı olur.

Günümüzde bir çok teknoloji şirketi tarafından geliştirilen yapay zeka kullanan robotlar, yabancı otları izleyerek hassas bir şekilde imha edebiliyorlar. Böylece normalde kullanılan zirai ilaç (herbisit) miktarını %50 oranında ilaçlama için harcanacak maliyetleri %70 oranında ortadan kaldırabiliyor. Buda doğal olarak çiftçilerin karlılıklarını arttırabiliyor.

✓ Tarımsal üretimin hasat ve hasat sonrası faaliyetlerini yapan yapay zeka kullanan robotlar mahsulü zarar vermeden ve pazarın istediği kalibrede (büyüklük) ürün toplayabiliyor. Bu robotların yaptığı hasatlarda hasat ve hasat sonrası kayıpların çok düşük olduğu bunun da çiftçinin verimliliğini ve karlılığını arttırdığını bir çok uygulamada tespit edebiliyoruz.

İş gücü sorunun dünyanın tüm ülkelerinde önemli bir sorun. Bu nedenle bir çok ülkede yeni tarımsal üretim planlamaları artık geleneksel çiftlik işçileri ile değil daha fazla doğruluk ve hızla toplu hasat yapabilen robotik makinelerle yapılacak şekilde yapılıyor.

Ülkemizde bir çok bölgede büyük yatırımcılar yapay zeka destekli robot kullanımına uygun İspanyol Arbekium bodur zeytin çeşidinin dikimleri başlamıştır. Bu bölgelerden en önemlilerinden biri Manisa Salihli ve Uşak ilinin çeşitli illeridir.

Benzer bir çalışmayı Otonom çilek toplama makinesi ve ağaçlardan olgun elmaları toplayabilen vakum kollu makinelerde görüyoruz. Bu makineler, hasat edilebilir ürünün yerini belirlemek ve doğru meyvelerin seçilmesine yardımcı olmak için sensor algılayıcıları, makine görüşü ve yapay zeka modellerini kullanmaktadır.

Tarım, hizmet robotları pazarı sürekli büyümektedir. Hizmet robotlarının profesyonel kullanım için Savunma sanayiinin ihtiyaçları ve pazar analizi gözetilerek yapılmasına rağmen uygulama alanında tarım sektörü ihtiyaçları için kullanılan robot sayısının azımsanmayacak olduğunu görebiliriz.

Uluslararası Robotik Federasyonu verilerine göre, Yapay zeka destekli hizmet robotlarının sektörel kullanım karşılaştırılmasında Tarım sektöründe kullanılmak üzere satılan hizmet robotları sayısı 25.000 olarak belirtilmiştir ki bu durumda Tarım Sektörü, Savunma sanayiinin hemen ardından yapay zeka destekli robot kullanımında ikinci en büyük endüstridir.

Çiftçilikte Doğru Karar İçin "Yapay Zeka" Bunu veya Benzer bir başlık kullanmayı öneriyorum

Tarımsal üretimde tahmine dayalı analiz için yapay zeka destekli programlar tarımsal üreticiler açısından doğru karar vermeyi sağlamaktadır.

Tarımsal üretim yapanların bir çok kararı hızlı almak gibi bir zorlukları vardır. Çiftçinin üretimin her aşamasında nitelikli ve erişilebilir bilgiye ihtiyacı vardır. Ayrıca bu bilgilerin tam zamanında elinde olmasını ister. Örneğin tohum ekim zamanının belirlenmesi bu bilgilerden biridir. Geleneksel biçimde tohum ekim zamanını belirleyen bir çiftçiyle, ekim tarihini tam olarak belirlemek için yapay zeka destekli bir programı kullanan çiftçinin verimlerinin aynı olmadığı bir çok kez tespit edilmiştir. Bunun yanında yapay zeka destekli yazılımların özelleştirilerek meteoroloji verilerinin yanında hastalık ve zararlı konularında uyarılar, sulama zamanları, gübre cinslerine bağlı uygulama dönemleri ile miktarları nın, hayvancılıkta kızgınlık tespiti ve dölleme zamanının yapay zeka destekli bir yazılımla belirlenmesi gibi onlarca tahmine dayalı analiz yapabilmek mümkündür.

Rekolte tahmininde Yapay Zeka Kullanımı

Dünyanın her yerinde çiftçiler için en büyük endişelerden biri de, mahsulün fiyat dalgalanmasıdır. Sabit olmayan fiyatlar nedeniyle çiftçiler hiçbir zaman kesin bir üretim modeli planlayamazlar. Bu sorun, yaş sebze ve meyve gibi çok sınırlı raf süresine sahip mahsullerde oldukça yaygındır. Yapay zeka destekli yazılımlar sayesinde verilerin anlamlandırılması kolaylaşmakta, mikro ve makro ölçekte rekolte tahminleri ile buna bağlı fiyat analizleri yapılabilmektedir. Böylece çiftçilerin üretim planlamalarında fiyat dalgalanmalarından etkilenme oranları en aza indirgenmektedir.

Yapay Zeka destekli teknolojileri çiftçilerin bireysel olarak edinmeleri, bu yazılımlar sayesinde elde edilen verilerin bilgiye dönüştürülmesi oldukça kapsamlı bir çalışma olduğundan bu konuda hizmet veren şirketlerin iş modelleri yakın gelecekte bir bir hayata geçmeye başlamıştır. 2022 yılından itibaren Tabit Akıllı Tarım Teknolojileri AŞ, tarımsal üretim ve gıda değer zincirinde yer alan şirketlere hizmet vermeye başlayacağız.

Çiftçiler için bilgi analiz hizmetleri vermeye odaklı faaliyet gösteren şirketler, araziye değerlendirmek ve mahsul sağlığını gerçek zamanlı olarak izlemek için uydu görüntüleri, drone ve kamera görüntüleri ile hava durumu verilerini kullanmaktadır. Büyük veri, yapay zeka ve makine öğrenimi gibi teknolojilerin yardımıyla, haşere ve hastalık istilalarını tespit etmenin yanında bir çok ürünün verimini ve rekoltesini tahmin edebilmektedir. Çok yakın gelecekte, rekoltesi tahmin edilen ürünlerin fiyat tahminlerinin yanında bu tahminlerin çiftçilerle ve hükümetle paylaşılması, oluşabilecek fiyat aralıkları ile talep seviyesi, maksimum fayda için ekilecek ürün türü, bu ürünlerin yetiştirilmesi ile ilgili üretim kararları ile ilgili destek verebilecek ve rehberlik edebilecekler.

Büyük şirketlerin bu alana yatırım yapmasının tam zamanı.

Tarımda yapay zeka kullanımı, kaynakların ve işgücünün kıtlığını büyük ölçüde çözer ve kuruluşların tarımsal üretimde iklim krizinin tetiklemesi ile artan belirsizliklerin bir çoğu ile başa çıkmasına yardımcı olabilecek güçlü bir araç olacaktır.

Yapay zeka, çiftçilerin her zaman sahip olduğu bilginin yerini alabilir mi?

Yanıt muhtemelen şu an için ve yakın gelecek için hayır. Ancak yakın gelecekte Yapay Zeka teknolojileri ile çiftçilerin "kadim bilgilerini" birbirine entegre eden yapay zeka uygulamalarının kesinlikle üretim kararlarının alınma şeklini tamamlayacağını ve çiftçilik uygulamalarını iyileştireceğini düşünüyorum.

Yapay Zeka ve diğer tüm teknolojik desteklerin daha iyi tarım uygulamaların yapılmasını, üretimin verimli ve karlı olmasını sağlaması muhtemeldir. buna bağlı olarak çiftçilerin yaşam kalitelerinin yükselmesinde en önemli etkenlerden biri Tarımda Yapay Zeka kullanımı olacaktır.

Yağmur Suyu Hasadı

Dünyamızın %70'ini kaplayan su, bedenimizde de hemen aynı oranda bulunmakta ve bütün hayati faaliyetler su ile gerçekleşmektedir. Yaşam için olmazsa olmaz ön koşullardan biri olması nedeniyle, suyun yaşam ortamında bulunması ve kalitesi son derece önem taşır. İnsanın yaşam sürecinin her döneminde beslenme, dolaşım, solunum, boşaltım, üreme gibi hayatsal faaliyetlerin gerçekleşebilmesi için su en önde gerekli bir maddedir.

Rumeysa Nuran AKYÜZ
Çevre Mühendisi

Tuğba TAŞBAŞI
Çevre Mühendisi

Dünyamız su zengini olmakla birlikte, bu suyun %97,5'i denizlerde ve okyanuslardaki tuzlu su kaynaklarından oluşmaktadır. Buzul kütlelerdeki tatlı su da çıkarıldığında geriye kalan yalnızca %1 oranında tatlı su kalmakta ve bu kaynağın çeşitli amaçlar için kullanılabilmesi için hem temiz tutulması ve hem de kullanım oranının artırılması gerekir.

Yüzey sularında ve atmosferde bulunan su miktarı; sulak alanlarda, nehirlerde, bitkilerde, hayvanlarda ve toprakta nem olarak depolanmaktadır. Hesaplamalar ışığında dünya üzerinde toplam tatlı su miktarının sadece 35,2 milyon km³ olduğu söylenebilir. Fakat bu tatlı su kaynakları yeryüzü coğrafyasına eşit oranda dağılmamıştır.

Dünyadaki toplam suyun yaklaşık yılda ortalama 500 000 km³'ü denizlerde ve toprak yüzeyinde meydana gelen buharlaşmalar ile atmosfere geri dönmekte ve hidrolojik çevrim içerisinde yağmur ve kar olarak tekrar yeryüzüne düşmektedir. Kullanılabilir suyun dengeli dağılımı söz konusu olmadığından günümüzde dünya nüfusunun 1/3'ü yeterli ve sağlıklı su kaynaklarına sahip olmadıkları için su sıkıntıları yaşamaktadırlar. İnsanlığın ve canlılığın devamı için bugünden başlayarak su kirlenmelerine karşı gerekli önlemleri almak ve çözüm yolları üretmek için hepimizin var gücüyle çalışması gerektiğinin bilincinde olmalıyız. Tahminler, artan su ihtiyacı ile giderek azalan temiz su kaynağı eğrilerinin 2030 yılında kesişeceğini göstermektedir. Bu durum doğal olarak evrensel bir kriz olacağı anlamına gelmektedir.

Su Kıtlığı

Çevre ve su kirliliği, insan faktörlü küresel ısınma, artan dünya nüfusu, bilinçsiz su tüketimi sebeplerden suyun tüketilemeyecek hale gelişi ya da ihtiyaçları karşılayamayacak seviyede azalması su kıtlığı olarak adlandırılmaktadır. Su sorunu sosyal, ekonomik ve çevresel alanlarda kendini giderek daha fazla hissettiriyor. Dünya Ekonomik Forumu için 2020 yılında hazırlanan Risk Raporu'na göre su kıtlığı, dünyadaki en önemli sorunlar arasında yer alıyor.

Yaşam için gerekli bir temel madde olmanın yanı sıra, suyun korunması, savunulması, doğru kullanılması, herkesin hijyenik ve sağlıklı bir suya ulaşım hakkı olduğu uluslararası sözleşmelerde korunan maddeler arasındadır. İklim değişikliği, dünyanın birçok yerinde artan su kıtlığına ve kuraklığa neden olmaktadır.

Üç yılda bir düzenlenen Dünya Su Forumu'nun başlangıcında başlatılan rapora göre, global ölçekte her yıl yaklaşık 4 bin 600 milyar metre küp su kullanıyor.

Dünya ülkelerinin üçte birinin suya erişimi yok veya çok kısıtlı. Dünya nüfusunun %18'i ise temiz suya ulaşamıyor. Su kaynaklarının azalması, göç ve salgın hastalıklar gibi olumsuz etkilere yol açıyor. Küresel ölçekte beş yaşın altındaki yaklaşık 300 bin çocuk olmak üzere her yıl iki milyon insan, kirli su ve yetersiz temizlik nedeniyle ishalden ölmekte ve 785 milyon insan temiz içme suyuna erişememektedir.

Tatlı sular yerkürede eşit olarak dağılmıyor. Bazı bölgeler su kaynakları açısından daha zenginken bazı bölgelerde su kaynakları hayli kısıtlı. Yıllık 42.700 km³ tatlı su kaynaklarımızın yaklaşık %32'si Asya'da, %28'i Güney Amerika'da, %7'si Avrupa'da, %6'sı ise Avustralya'da bulunuyor. Bir bölgede tatlı su kaynaklarının miktarının ihtiyaç duyulan su miktarından az olması su stresi olarak adlandırılıyor.

Suyun Kullanımı

◆ Dünyada tatlı suyun %71'i tarım %18 sanayi ve %11 evsel kullanımda kullanılır.

◆ Küresel su tüketiminin en yoğun olduğu sektör tarım sektörüdür. Az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde toplam tatlı suyun %85-90'ı tarımsal üretimde kullanılırken, gelişmiş olan ülkelere bu oran %16'lara kadar düşer.

◆ 1995 yılında dünyada 253 milyon hektar alanda, 2010 yılında ise 290 milyon hektar alanda sulamalı tarım yapıldı. 2025 yılında sulamalı tarım yapılan alanının 330 milyon hektara ulaşması bekleniyor. Artan sulamalı tarım 2050 yılına kadar tarımın ihtiyacı olan su miktarının %19 oranında artacağını gösteriyor.

◆ Evsel amaçlı su kullanımı kişi başına günlük su tüketimi üzerinden değerlendirilir. Gelişmiş ülkelerde ortalama kişi başı günlük su tüketimi (500-800 m³) gelişmekte olan ülkelerdeki su tüketiminin yaklaşık on katıdır. Su kıtlığı çekilen bölgelerde bu oran kişi başı günlük 20-60 m³'e kadar geriler.

◆ 2025 yılında tarımsal su kullanımının 1,3, endüstriyel su kullanımının 1,5, evsel su kullanımının 1,8 kat artması bekleniyor. Toplam artışın %18'nin gelişmekte olan ülkelere, %50'sinin ise gelişmekte olan ülkelere olması öngörülmüyor.

Türkiye'nin Su Potansiyeli

Ülkemiz yarı kurak/yarı nemli, orta enlem bölgesinde bulunmaktadır. Aynı bölgede bulunan pek çok ülke gibi dönemsel olarak bazı dönemlerde daha kurak iklim şartları yaşanırken bazı dönemlerde daha nemli ve yağışlı iklim yaşanmaktadır. Türkiye'de toplam 95 milyar m³ su kullanılmakta olup, bunun %79'u sulamada, %14'ü içme suyunda, %10'u ise sanayide kullanılmaktadır. Türkiye, sanılanın aksine su kıtlığı sınırında bir ülkedir. Türkiye'nin gereksinim duyacağı su miktarının, önümüzdeki 25 yılda günümüz su tüketiminin 3 katı olacağı öngörülmektedir.

Türkiye'de kişi başına kullanılabilir su miktarı yıllık 1.300 m³ (günde yaklaşık 216 litre)'tür. Su ayak izi de hesaba katıldığında ülkemizde bir kişinin kullandığı su miktarı günde gerçekte 5.416 litreye kadar çıkmaktadır.

Bu anlamda su yalnızca doğrudan değil dolaylı olarak da fazla tüketilmektedir. İklim şartlarının değişmemesi durumunda bile, yalnızca nüfus artışı sebebiyle 2050 yılında Türkiye’de kişi başına düşen su miktarının yılda 1.200 m3 civarında olacağı öngörülmektedir. Bir başka ifade ile ikliminin değiştiği ve nüfusunun hızla arttığı dikkate alındığında Türkiye’nin 2050 yılında su fakiri bir ülke olacağı öngörülmektedir. Küresel iklim değişikliği etkisiyle ülkemiz genelinde azalan yağış ile ülkemizin tüketilebilir yerüstü ve yeraltı su potansiyelinde önemli azalmalar olmaya başlamış ve bu azalma gelecekte de devam edecektir.

Yağmur Suyu Hasadı

Tatlı su kaynaklarının azalması, aksine su kullanımının artması ile ortaya çıkan, şiddeti gittikçe artan kuraklık ve su krizine alınabilecek tedbirlerden biri si de yağmur sularının hasadıdır. Yağmur hasadı yeni bir teknik değildir. Tarih öncesi dönemlerden beri kurak ve yarı kurak bölgelerde kullanılmış, yağışlı dönemlerde gelen tatlı su sonraki dönemlerde kullanılmak üzere korunmuştur. Bu yapılara halen arkeolojik alanlarda rastlanmaktadır. Su, yüzyıllar boyunca uygarlıkların kaderini belirleyen temel faktörlerden biri olmuştur.

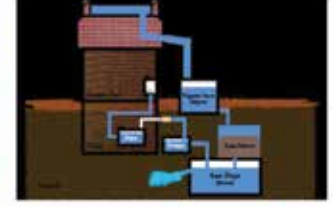
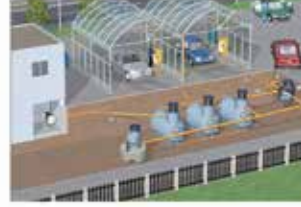
Su hasadı, farklı medeniyetler tarafından yaklaşık dört bin yıldır kullanılan yaygın bir uygulama tekniğidir. Geçmişte çoğunlukla içme amaçlı veya tarımsal uygulamalar için kullanılmıştır. Mısırlılar; bazıları bugün hala kullanılan, kapasiteleri 200 m3 ile 2000 m3 arasında değişen depolama tankları üretmişlerdir. Tayland’da yağmur suyu hasadı uygulamaları yaklaşık 2000 yıl öncesine dayanır. Bugünkü uygulamaya bakıldığında, yıllar önce kullanılan temel yağmur suyu toplama ve depolama yöntemlerinin o zamandan beri pek değişmediğini, sadece sistemlerin teknoloji ve yapı malzemeleri açısından özelliklerinin ve depolanmaların kullanım şekillerinin değiştiğini görmek mümkündür. Pek çok ülkede, bazıları yüzyıllarca kullanıldıktan sonra hala işlevini sürdüren yerel su toplama sistemleri bulunmaktadır. Hepsi de akış suyunun toplanması ve faydalı kullanım için depolanması ilkesiyle çalışan yerli sistem türleridir. Teknolojinin her geçen gün ileri gittiği dünyamızda; temel ilkeleri aynı kalmakla beraber, yağmur hasadı teknolojileri konusunda da büyük adımlar atılmıştır.

Türkiye sınırları içinde, tarihi dört bin yıla uzana çok sayıda su mimarisi örnekleri bulunmaktadır. Buna verilebilecek en önemli ve bilindik örnek “Yerebatan Sarnıcı”dır. Sarnıç, uzunluğu 140 metre, genişliği 70 metre olan dikdörtgen biçiminde bir alanı kaplayan, dev bir yapıdır. 52 basamaklı taş bir merdivenle inilen bu sarnıcın içerisinde her biri 9 metre yüksekliğinde 336 sütun bulunmaktadır. Toplam 9.800 m2 alanı kaplayan bu sarnıç, yaklaşık 100.000 ton su depolama kapasitesine ve 400.000 kişinin günlük su ihtiyacını karşılayabilecek hacme sahiptir.

Yağış sularından maksimum fayda sağlayacak bir strateji geliştirmeyi amaçlayan su hasadı yöntemin temel amacı; yeraltı ve yerüstü su kaynaklarının olmadığı veya geliştirilmesinin ekonomik olmadığı alanlarda güvenilir bir su temini sağlamaktır. Su hasadı yönteminde, yüzey akış ya da su toplama alanları çatı, avlu, cadde ve meydanlar, küçük toprak yüzeyler, eğimli alanlar ve mevsimlik akışları besleyen büyük havzalardır. Su depolama ortamı ise yeraltında depolama ve toprak yüzeyinde depolama olarak ikiye ayrılır.

Su hasadı sistemleri temel olarak üç bileşene sahiptir. Havza alanı yağışın toplandığı kısımdır. Depolama alanı ise hasat edilen suların yine kullanım alanına göre insanlar, hayvanlar veya bitkiler tarafından kullanıncaya kadar tutulduğu yerdir. Hedef bölge hasat edilen suyun kullanıcısidir.

Su hasadından herkesin ortak olarak yararlanabileceği en yaygın sistem Çatı Sistemleri’dir. Çatılardan hasat edilen yağmur, özellikle çeşme suyunun bile sağlanmasının zor olduğu kırsal

alanlarda, içme suyu olarak kullanılır. Düşen yağışın %80-85’i hasat edilebilir ve depolanabilir. İyi tasarlanmış bir sistemle bir aile, yılda 200 mm’den az yağış alan bölgelerde çatı sistemleriyle, hasat edilen ve depolanan suyla 1 yıllık ihtiyacını karşılayabilir.

Bir yılda hasat edilebilecek yağmur suyu miktarı kısaca şu şekilde hesaplanabilir.

$\text{Çatı Yağmur Suyu Miktarı (m}^3\text{)} = \text{Yağmur toplama alanı (m}^2\text{)} \times \text{yağış miktarı (mm)} \times \text{çatı katsayısı (0.8)}$

Bu yaklaşıma göre yıllık yağış ortalaması 840 mm olan Sakarya’da, 100 m2 çatı alanından yılda 67.2 m3 (ton) su toplamak mümkündür. Bu su evsel ihtiyaç için kullanılsa 4 kişilik bir aileye 100 gün yetebilir.

Yağmur suyu toplama sistemi için doğrudan yağış alan ve sisteme su sağlayan bir yüzey, oluk taşıma sistemi, depolama tankına su getiren borular ile depolama tankı ve havuzdan ibarettir. Yaprak gibi büyük çaplı döküntülerin sisteme girmesini önlemek için, tel örgüden yapılmış izgara şeklindeki yaprak elekler, oluk girişine monte edilebilir.

Depolama tank yağmur suyu hasadı sisteminin en pahalı bileşeni olduğundan tankın uygun biçimde tasarımı yapılmalıdır. Depolama tankı, depolanacak su miktarına göre tasarlanır. Konumu yer altında veya yer üstünde olabilir. Taşıma; depolanan yağmur suyunun kullanım alanlarına taşınması işlemine denir. Depolama tankının ve suyun kullanım amacına bağlı olarak, istenen su basıncını elde etmek için sisteme pompa veya basınç tankı eklenebilir.

Toplanan su içme-kullanma suyu olarak kullanılacak ise, yağmur suyu arıtılması en kolay sudur. Sulama suyu olarak kullanılacaksa, en kaliteli sulama suyudur. Sanayide kullanılacak ise en ucuz su kaynağıdır. Depolanan suyun hangi yöntemle arıtılacağına karar vermeden önce yağmur suyunun analiz edilmesi gereklidir. Gerekli işlemlerden sonra artık suyun içme suyu olarak kullanılması da mümkündür.

Sonuç olarak...

Su hasadı, hasat edilen suyun kuraklık dönemlerinde kullanılmak üzere depolanabildiği sistemlerde, yağışın öngörülemeyişi durumlarla alakalı riskleri azaltmaktadır. Su kaynaklarının sürdürülebilir bir şekilde kullanılması ve su tasarrufunun sağlanması açısından binalarda yağmur suyunun kullanılması teknolojisinin yaygınlaştırılması önem taşımaktadır. Binalarda yağmur suyunun toplanarak kullanılmasına ilişkin teknolojilerin geliştirilmesi ve desteklenmesi, ekolojik dengenin korunması, insan topluluklarının sürdürülebilir gelişiminin sağlanması ve su kaynaklarının daha verimli kullanılması için önemli bir adım atılmasını olanaklı kılacaktır....

“ Kayalar Tarım Olarak Sakarya’da Tarım Sektörüne Yön Veriyoruz ”

Merhaba Değerli Sakarya Ticaret Borsası Dergisi Okuyucuları. Yeni sayımızda yine sizlerle birlikteyiz. Yeni sayımızın konukları arasında Kayalar Tarım firması var. Firma aynı zamanda Sakarya Ticaret Borsasının çok eski bir üyesi.

Mustafa Kaya / Kayalar Tarım Yetkilisi

Merhaba Mustafa Bey, önce bize kendinizi tanıtır daha sonra da firmanızın tarihçesini ve kuruluşunu anlatır mısınız?

Hoş geldiniz. İsmim Mustafa Kaya, Adapazarı Kurtbeyler doğumluyum. 33 yaşımdayım. Eğitim Fakültesi Tarih mezunuyum. Ailemizle birlikte bu şirketi kurduk.

Okumuş tarımcısınız, çok güzel.

Tarım sektöründe eğitim almadık ama yaptığımız işlerle kendimiz epey geliştirdik.

Tabii bu da baba’dan kaynaklı. Mustafa Bey, firmanız kaç yılında kuruldu?

Firmamız 2003 yılında babamız Mehmet Kaya tarafından kuruldu. 2009 yılına kadar biraz daha amatör çalışıyorduk. Ben ve kardeşlerim eğitimlerimizi tamamladıktan sonra profesyonel anlamda bu işleri yapmaya başladık. Hayvancılık ve tarım sektöründe hizmetlerimize devam ediyoruz.

Kardeşlerinizi tanıyabilir miyiz?

Kardeşim Harun Musa Kaya. Kardeşim fen edebiyat fakültesi tarih mezunudur. İkinci Kardeşim de Abdül Latif Melih o da Radyo Televizyon Mezunudur yani sizin de dediğiniz gibi hepimiz okumuş çiftçileriz.

Firmanızla ilgili bilgi alabilir miyim?

2009 yılında eğitimimi tamamladığımda tarım ve hayvancılık sektöründe varlığımızı sürdürüyorduk. Bölgesel olarak açık olan silaj yönetimini 12 aya yaymaya başladık. Yurt dışından makineler getirdik. Açık olan hayvan silajını, kaba hayvan yemini ambalajlı hale getirip, makine parkı oluşturup 12 ay boyunca tüketicinin kullanmasını sağladık. Yem üretiminin devamını sağladık ve işletmelerde kullanımını daha da kolaylaştırdık. İşletmeler de bizim bu hizmetimizden memnun kaldı ve bugüne kadar geldik Allah’a şükür, yeniliklere de hala devam ediyoruz.

Yatırımlara devam ediyorsunuz. Kaç bölgeye hizmet ediyorsunuz. Sadece bu bölgede değil bildiğimiz kadarıyla?

Hizmetimiz Adapazarı ve Düzce bölgesinde başladı. Çankırı bölgesinde hizmet veriyoruz, satış temsilcilerimiz var. Trakya bölgesinde hizmet veriyoruz. İstanbul bölgesinde hizmet vermeye başladık. Oralandaki hayvancılığın yem ihtiyaçlarını karşılıyoruz.

Yemden başka neler yapıyorsunuz, hangi çalışmalarınız var?

Mısır silajı, hububat silajı, arpa, buğday, tritikale yem bezelyesi, süt hayvancılığı, inek hayvancılığı... Bunun yanında tarım işletmelerini ürünlerin ekimi konusunda destekleyip katma değer sağlamasına yardımcı oluyoruz. Ürünlerini alıp, hayvan yemi haline getirip biz de işletmelere sunuyoruz.

Mutlaka sektörde sıkıntılarınız vardır, ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz? Bildiğimiz kadarıyla eleman ve personel sıkıntınız var. Bu konuyu biraz açar mısınız?

Personel sıkıntımız oluyor. Kalifiye personel çalıştırmak güzel ama bulmak, yetiştirmek biraz zor oluyor. Yetiştirdikten sonra insanlar meslek de değiştiriyorlar, farklı mesleklere geçip çok şey öğrendiklerini zannediyorlar ama işin püf noktasını bilmiyorlar. Bizimle birlikte çalışan yirmi personelimiz var.

Silajda veya yemde sıkıntılar nedir?

Mısır silajında sıkıntılar üretimde. Bölgemizde mısır çok kaliteli. Bizim başarılı olmamızın büyük sebeplerinden bir tanesi de Adapazarı bölgesinde üretim yapmamız. Mısırmız kaliteli fakat mısırın kalitesini arttırabilmek ekipman ve tecrübeye dayalı. Mısırın biçim kıvamı, partikül büyüklüğü, makinelerin kalitesi, ambalajlanması, stoklanması, stok sahasından tekrar yüklenmesi... Bunlar ciddi profesyonellik isteyen şeyler. Biz de bu konularda çok profesyonel değildik ama zamanla deneme-yanılma yoluyla ve aldığımız eğitimlerle ilerledik. Besleme uzmanlarıyla görüştük. Aldığımız görüşlerle biz de kendimizi geliştirmeye çalışıyoruz.

Burada başarının mimarlarından birisi Mehmet Kaya değil mi?

Babamız arkamızda, destekliyor bizi. Babamız emekliye ayrılmak istiyor ama biz bırakmıyoruz. Biz ağacın gölgesinden ayrılmak istemiyoruz.

Mehmet Bey, siz neler söylemek istersiniz?

Oğlumun da söylediği gibi tritikale yem bezelyesi üretiyoruz, biz ürünü daha da çoğalttık. Ürünü bölgede ekim yaptık. Şu an hayvancı da çiftçi de memnun. İki ürün alabiliyor. Satış noktalarımızı da Mustafa Bey zaten söyledi. Batı Karadeniz, Trakya tarafı, İstanbul bölgesi, Adapazarı ve çevresi... Bu şekilde hizmet vermeye devam ediyoruz üç oğlumla birlikte.

Çok gurur verici bir şey değil mi çocuklarınızla birlikte çalışmak?

Hepsi okudular, üniversitelerini bitirdiler. Biz de biraz mecbur tuttuk, elhamdülillah onlar da bizi üzmediler.

Kardeşlerden Musa Bey'e mikrofonu uzatalım. Musa Bey, bize kendinizi tanıtır mısınız? Kardeşleri de tanımış olalım.

Ben Harun Musa Kaya, Akdeniz Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih bölümü mezunuyum. Bu işi okulu bitirmeden önce de yapıyorduk, tatillerde babamıza yardım ediyorduk. Okulu bitirdikten sonra meslek haline geldi. Tabii üç kardeş bir arada olmak ve babamızın da başımızda olması ayrı bir mutluluk. Biz de bu işte kendimizi geliştirdik, denedik, yanıldık, yapa yapa öğrendik. Bu ürünleri üretirken çok sıkıntılar çektik. Bunun sonucunda da daha geniş bölgelerde etkili olarak bunun meyvesini almış olduk. Üretimde biz kendimiz yer alıyoruz, benim bir küçük kardeşim daha var. Abimiz başımızda. Babamız da başımızda. Baba ile çalışmak da tabii ki gurur verici.

Allah devamını nasip etsin. Ticaret Borsası hakkında neler söylemek istersiniz? Siz de bir üyesisiniz?

Ticaret Borsası bize yardımcı oluyor. Bu röportaj imkanını da bize sağladı. Tıkandığımız noktalarda bilgi alışverişi yapıyoruz. Bizi uzman kişilerle irtibata geçiriyorlar. Sorunlarımızı çözmemize yardımcı oluyorlar. Borsa ile olan ilişkilerimiz gayet iyi.

Borsanın çalışmalarını nasıl buluyorsunuz? Bildiğimiz kadarıyla Sakarya Ticaret Borsası, Türkiye'de ön sıralarda.

Adı üzerinde Ticaret Borsası, ticaretin önünü açıyor. İnsanlara faydalı olan bir kurum. Oraya hem hizmet veriyoruz hem de oradan hizmetlerimizi alıyoruz. Röportajda da biz desteklemelerinden çok memnunuz. Yanımızda olduklarını bu röportajda bize gösterdiler.

Son olarak eklemek istediğiniz bir şeyler var mı? Mehmet Bey'den de görüşlerini alalım.

Ticaret Borsasının daha önceki dönemlerinde laboratuvarları yoktu. Şu anda laboratuvar hizmetleri veriyorlar. Ürünlerimizi analiz ettirip çiftliklere gönderiyoruz. Bu konu çok memnun ediyor. Çalışmalarından memnunuz.

Çalışmaları da devam ediyor, mesela hayvan pazarı da kurdu Ticaret Borsası.

Önce laboratuvar yoktu, biz bununla ilgili çok sıkıntı çekiyorduk. Yem fabrikalarına gönderiyorduk, analizler yaptırıyorduk. Şimdi burada bize yakın, istediğimiz zaman yaptırabiliyoruz. Kendilerine bu konuda çok teşekkür ediyoruz bu olanakları sağladıkları için. Çalışmalarımız devam ediyor.

Mustafa Bey, sizin eklemek istediğiniz bir şey var mı?

İnşallah her şey daha iyi olur, sektörümüz daha da gelişir, sorunlarımız çözülür. Borsanın desteğiyle, büyüklerimizin desteğiyle sorunlarımız çözülür. Herkes yaptığı işte mutlu olur inşallah.

Teşekkür ediyorum bize zaman ayırdığınız için.

Dr. Ayşegül Selşik
FAO Türkiye Temsilci
Yardımcısı

“Yetersiz Beslenmeyi Ortadan Kaldırmak İçin Dönüştürücü Yaklaşımlara İhtiyacımız Var”

Sürdürülebilir bir tarım-gıda sistemi; yeterli, besleyici ve güvenilir gıdanın herkes için erişilebilir olduğu ve hiç kimsenin açlık veya yetersiz beslenmeyle karşı karşıya kalmadığı bir sistemdir. Bu sistemde gıdalar semt pazarlarında veya gıda depolarında saklanır. Daha az gıda israf edilir ve gıda tedarik zinciri; olumsuz hava koşullarına, fiyat artışlarına veya salgınlara, çevresel bozulmalara ya da iklim değişikliği gibi şoklara karşı daha dayanıklı olur.

Sürdürülebilir tarım-gıda sistemleri, ekonomik, sosyal ve çevresel temellerden ödün vermeksizin, gelecek nesillere gıda güvenliği ve beslenme fırsatı sunar. Bu sistemler daha iyi üretimin, daha iyi beslenmenin, daha iyi bir çevrenin ve kimseyi geride bırakmadan daha iyi bir yaşamın öncüsüdür.

2015 yılında BM Genel Kurulunda kabul edilen, Sürdürülebilir Kalkınma için “Gündem 2030”, herkesin birlikte çalışarak açlığı ortadan kaldırması ve her türlü kötü beslenmenin önlenmesi çağrısında bulunmaktadır.

Bu iddialı çağrı, tarım ve gıda sistemlerinin sürdürülebilirliğinin, ancak gıdanın istikrarlı şekilde bulunabilirliği ve herkesin besleyici ve sağlıklı gıdaya erişebilir olmasıyla mümkün olabileceğinin altını çizer.

2030’da açlık, gıda güvensizliği ve yetersiz beslenmeye son verme hedefimizden uzaklaştığımızı ortaya koyuyor. SOFI 2021 ise kritik bir kavşakta olduğumuzu ve tarım-gıda sisteminin acil müdahaleye ihtiyaç duyduğunu vurguluyor.

“Açlığa Son” vermeyi amaçlayan iki numaralı Sürdürülebilir Kalkınma Amacı doğrultusunda, herkesin güvenilir, besleyici ve yeterli gıdaya erişimini sağlamak ve yetersiz beslenmeyi ortadan kaldırmak için dönüştürücü yaklaşımlara ihtiyacımız var. Tarım-gıda sistemlerinin kırılganlığını gözler önüne seren ve açlık ve gıda güvensizliğini artıran COVID-19 pandemisi bu ihtiyacı daha görünür hale getirdi.

Bugün, mevcut tarım-gıda sistemi çoklu tehdit altında. En kırılgan toplulukların yaşamları ve geçim kaynakları da aynı şekilde tehdit altındadır.

Elimizdeki veriler, 2020 yılında yaklaşık 800 milyon insanın açlıkla yüz yüze geldiğini ve yaklaşık 2 milyar 370 milyon insanın yeterli gıdaya erişemediğini gösteriyor. Daha net bir ifadeyle, 2020 yılında dünyadaki her üç insandan biri yeterli gıdaya ulaşamadı.

Sağlıklı beslenmenin yüksek maliyeti ve derinleşen gelir eşitsizliği nedeniyle 3 milyar insan sağlıklı beslenemiyor. Bu durum, gıda güvensizliğinin giderek artmasıyla yakından ilişkili.

Bu tabloya yetişkin obezitesindeki artışı da eklersek, sağlıklı beslenmenin herkes için erişilebilir olmasının önemini daha iyi kavrarız.

Tamamlayıcı Gıda Sistemi Çözümleri üzerine düşünürken, yukarıda sunulan olumsuz gidişatın altında yatan temel nedenleri doğru tespit etmeliyiz. Tarım-gıda sistemlerinde gözlemlediğimiz olumsuzlukların tek sorumlusu COVID-19 pandemisi değil. Açlık ve gıda güvensizliğindeki artış, çatışma ve şiddet, iklim aşırılıkları, ekonomik dalgalanma ve şoklar ve derinleşen eşitsizliklerden besleniyor. Bu faktörlerin birbirleriyle de ilişkili olduğunu göz önüne aldığımızda, kapsamlı ve tutarlı bir politik çerçeveye ve her düzeyi kapsayan acil bir eylem planına ihtiyacımız olduğu açık. SOFI 2021 Raporu, bu faktörlerle mücadele ederken bir gıda sistemleri perspektifinin benimsenmesi gerektiğini belirtiyor.

Tarım-gıda sisteminin dönüşümüne yönelik çözümlerin, değer zincirinin bütün halkalarını kapsamaması ve gelişmekte olan ülkelerdeki küçük ölçekli üreticiler de dahil olmak üzere kırılgan toplulukları içermesi gerekiyor. Çözüm önerilerimiz, SOFI 2021’in de işaret ettiği gibi gıdaya erişimdeki eşitsizliğe odaklanmalı.

Gıda güvensizliğini tetikleyen faktörlerin birden fazlasının etkisi altındaki ülkeler de özel önemi hak ediyor. Bu ülkelerin vatandaşlarının, sadece bir tetikleyici faktörden etkilenen ülkelerin vatandaşlarına kıyasla sağlıklı beslenmenin maliyetini karşılamaları çok daha zor.

SOFI 2021 Raporu, çatışmalar, iklim değişkenlikleri, aşırı hava olayları, ekonomik yavaşlamalar ve COVID-19 pandemisi gibi gıda güvensizliğini ve kötü beslenmeyi artıran unsurları ele almakta ve bu sorunları ortadan kaldırmaya yardımcı olacak ve herkesin uygun fiyatlı beslenmeye erişmesini sağlayacak tamamlayıcı gıda sistemi çözümlerine odaklanmaktadır. Rapor, altı dönüştürücü yola derinlemesine bir bakış da sunmaktadır.

Dünyadaki iyi uygulamalar ve öğrenilen derslerden yararlanarak geliştirilen gıda sistemlerinin dönüşümü için izlenecek altı çözüm yolu var. Bu çözüm yolları, gıda güvensizliği ve yetersiz beslenmenin altında yatan temel nedenlerin etkilerini bertaraf etmeyi amaçlıyor.

✓ Çatışmadan etkilenen alanlarda insani yardım ve kalkınma ve barışı sağlama politikalarını entegre etmek;

✓ Çatışmaların yaşandığı bölgelerde gıda sistemleri bozulur ve insanların besleyici gıdalara erişimi tehdit altına girer. Doğal kaynakların kullanımı ve paylaşımı üzerine yaşanan çekişmeler, derin ekonomik krizleri ve çatışmaları tetikleyebilir. Çatışma bölgelerinde gıda güvensizliğini ve yetersiz beslenmeyi ortadan kaldırmayı amaçlayan politika, yatırım ve eylemler, eş zamanlı olarak, çatışmayı azaltmayı, kalkınmayı sağlamayı ve barışı yeniden inşa etmeyi amaçlayan yaklaşımlarla birlikte yürütülmelidir.

✓ Gıda sistemlerinin genelinde iklim dayanıklılığını artırmak;

✓ Gıda sistemleri sadece iklim değişikliğinden etkilenmez, aynı zamanda iklim değişikliğine yol açan faktörler arasında yer alır. Bu nedenle, gıda sistemlerinin sürdürülebilirliğini sağlayarak iklim aşırılıklarına karşı dayanıklılıklarını güçlendirmek gerekir. Bunun yolu da gıda üretim yöntemlerini ve doğal kaynakları kullanım biçimlerimizi dönüştürmekten geçiyor.

✓ Ekonomik sıkıntılara karşı en savunmasız olanların dayanıklılığını güçlendirmek;

✓ Kadın ve çocuklar dahil olmak üzere en savunmasız grupların ekonomik yavaşlama ve şoklara karşı dirençlerini artıracak ekonomik ve sosyal politikalar uygulanmalı, yasama ve yönetim yapıları buna göre tasarlanmalıdır. Ekonomik sıkıntılar baş gösterdiğinde bu grupların besleyici gıdalara erişimi kesintiye uğramamalıdır.

✓ Besleyici gıdaların maliyetini düşürmek için gıda tedarik zincirlerine müdahale etmek;

✓ Güvenilir ve besleyici gıdaların maliyetlerini düşürerek erişilebilirliklerini artırmak için gıda tedarik zincirlerinin farklı aşamalarına müdahale etmek gerekir. Bu müdahale(ler) için gıda kayıp ve israfını azaltmayı ve verimlilik kazanımlarını elde etmeyi amaçlayan, üretimden tüketime tutarlı bir politika, yatırım ve mevzuat gerekir.

✓ Yoksulluk ve yapısal eşitsizliklerle mücadele etmek, müdahalelerin yoksulların yararına ve kapsayıcı olmasını sağlamak;

✓ Kaynaklara ulaşımı sınırlı olan veya kırsal bölgelerde yaşayan küçük ölçekli çiftçiler başta olmak üzere yoksul ve kırılgan grupların güçlendirilmesi yoksulluk ve yapısal eşitsizliklerle mücadelede elzemdir. Aynı anlayışla, müdahale edilmediği takdirde dışlanabilecek kadın, çocuk ve gençlerin güçlendirilmesi de gıda sisteminin dönüşümü için gereklidir. Kırılgan ve savunmasız grupları güçlendirmenin temel göstergeleri onların üretim kaynaklarına, doğal kaynaklara, tarımsal girdilere, teknoloji, finansal kaynaklar, bilgi ve eğitime erişimlerini artırmaktır.

✓ İnsan sağlığına ve çevreye olumlu etkileri olan beslenme şekillerini teşvik edecek şekilde gıda ortamlarını güçlendirmek ve tüketici davranışlarını değiştirmek.

✓ Beslenme biçimlerini olumlu yönde değiştirirken ülkelerin kendilerine özgü dinamiklerini ve hakim tüketim kalıplarını göz önünde bulundurmak gerekir. Daha sağlıklı gıda ortamları oluşturmak ve tüketicileri besleyici, sağlıklı, güvenilir ve çevreye daha az etki eden beslenme biçimlerine teşvik etmek için politika, yasa ve yatırımlara ihtiyacımız var.

✓ Belirtilen çözüm önerilerinin bir kısmı, ülkeye ve duruma bağlı olarak aynı anda uygulanabilir.

✓ Belki de tarım ve gıda sistemleri yaklaşımının en belirgin örneği organik tarım oluşturmaktadır. Organik tarım, kapsayıcı ve birlikte sorumluluk isteyen ve bunun yanı sıra, içerisinde karşılıklılık, dayanışma ile koruma içeren döngüsel gıda sistemlerine dair potansiyeli taşımaktadır. Organik üretim, gerek yerel ve kentsel tarım ve böylelikle küçük üreticilerin arz zincirlerine dahil edilmesi, gerekse artıklarının döngüsel ekonomi kapsamında sisteme kolaylıkla geri dönmesiyle, küçük üreticiler ile en hassas grupların sağlıklı gıdaya ulaşmalarında önemli rol oynayabilmektedir.

Bu durum, Pandemi döneminde de hassas gruplar ile küçük üreticilerin dayanıklılığı için önemli rol oynamıştır.

Son olarak, 23 Eylül'de gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Gıda Sistemleri Zirvesi ve öncesindeki başlatılan diyalog süreçleri, önümüzdeki zaman diliminde yukarıda bahsedilen çözümleri de kapsayacak, bütüncül ve kimsenin geride kalmayacağı sürdürülebilir gıda sistemleri için birlikte eylem ve tecrübe paylaşımı dönemine işaret etmektedir.

Tarım-gıda sistemi, gıdanın çiftlikten soframıza gelişinin hikâyesidir. Çiftlikten çatala uzanan bir süreçtir. Bu sistem tarım ürünlerinin yetiştirilmesini, hasadını, işlenmesini, paketlenmesini, taşınmasını, dağıtılmasını, ticaretini, satın alınmasını, hazırlanmasını, tüketilmesini ve atılmasını kapsıyor. Sistem ayrıca, geçim kaynaklarını oluşturan gıda dışı ürünleri kapsadığı gibi gıda ve tarımsal ürünlere ulaşmamızda rol oynayan insanları, faaliyetleri, yatırımları ve tercihleri de içeriyor. Tarım-gıda sistemleri küresel çapta 1 milyar kişiye de istihdam sağlıyor.

FAO'nun raporları da dahil olmak üzere, son zamanlarda yapılan araştırmalar, böylesine kapsamlı bir sistemi değiştirmek için kritik bir kavşakta olduğumuzu söylüyor. Dönüşüm ihtiyacının nedenlerine baktığımızda şunları görüyoruz:

Gıda üretim sistemimiz kabul edilemez düzeyde yüksek maliyetli.

Açlık, yetersiz beslenme ve gıda güvensizliği dünyanın her bölgesinde artıyor.

Yaklaşık 800 milyon insan açlıkla mücadele ederken, yüz milyonlarca insan obez. Beslenmeye bağlı sağlık harcamaları 2030 yılında 1,3 trilyon doları geçebilir.

3 milyar insanın, başka bir ifadeyle dünya nüfusunun %40'ının da sağlıklı beslenmeye ekonomik açıdan gücü yetmiyor. Zira, sağlıklı gıdaları içeren bir beslenme diyeti, temel enerji gereksinimini sağlayan nişasta bazlı diyetten 5 kat daha pahalıdır.

Bu sistem derin eşitsizliklere ve adaletsizliklere yol açıyor. Bu eşitsizlikler, kadınlar ve erkekler arasında daha belirgin.

Doğal yaşam kaynaklarını bozuyor ve talan ediyor, türlerin yok oluşuna neden oluyor.

Kaynaklar kayba uğruyor ve israf ediliyor. Bozulan ekosistem üretkenliği azaltıyor ve temel gıda maddelerinin besin bileşimini değiştiriyor.

Mevcut tarım-gıda sistemleri, dünyadaki insan kaynaklı sera gazı salınımının %33'ünün fazlasından sorumlu. Dünyadaki gıdaların %14'ü yetersiz hasat, işleme, saklama ve taşıma nedeniyle kayboluyor. %17'si de perakende, hizmet ile tüketici düzeyinde israf ediliyor. Bu rakamın %60'na denk gelen %11'i ise sadece hane halklarından kaynaklı israf olmaktadır.

Özetle, mevcut tarım-gıda sistemimiz:

- ✓ Sağlıklı değil,
- ✓ Çevreci değil,
- ✓ İklim dostu değil,
- ✓ Tutumlu değil,
- ✓ Adil ve eşitlikçi değil,
- ✓ Ucuz değil,
- ✓ En önemlisi de sürdürülebilir değil.

O zaman hep birlikte sormalıyız: Bugün bile dünya nüfusunu sağlıklı ve dengeli beslemekten uzak olan bu sistem, 2050'de 10 milyara ulaşması beklenen nüfusu nasıl besleyecek?

Daha iyi üretim, daha iyi beslenme, daha iyi bir çevre ve daha iyi bir yaşam için tarım-gıda sistemlerimizi bütünsel bir yaklaşımla dönüştürmeliyiz.

Tarım-gıda sistemlerimizi dönüştürdüğümüzde ;

- ✓ Herkes yeterli, besleyici ve güvenilir gıdaya erişebilecek;
- ✓ Kimse açlık ve yetersiz beslenmeyle karşı karşıya kalmayacak;
- ✓ Gıda kaybı ve israfı en aza inecek;
- ✓ Beslenmeyle ilişkili sağlık harcamaları azalacak;
- ✓ Gıda tedarik zinciri iklim değişikliği gibi şoklara karşı daha dayanıklı olacak,
- ✓ Küçük ölçekli çiftçiler adil iş koşullarında üretim yapabilecekler;
- ✓ Biyolojik çeşitlilik ve ekosistem korunacak;
- ✓ Doğal afet ve salgın hastalık gibi zorlukları kolayca atlatabileceğiz.

Tarım-gıda sistemini dönüştürdüğümüzde açlık ve yoksulluğu yeneceğiz.

RAKAMLAR

- 3 milyarı aşkın insan (dünya nüfusunun yaklaşık %40'ı), sağlıklı bir şekilde beslenmek için yeterli ekonomik güce sahip değil
- Yaklaşık 2 milyar insan kötü beslenme ve hareketsiz yaşam tarzları nedeniyle aşırı kilolu veya obez. Buna bağlı sağlık harcamaları 2030 yılı itibarıyla yıllık 1,3 trilyonu geçebilir
- Dünyanın tarım-gıda sistemleri diğer tüm sektörlerden daha fazla olarak, 1 milyar kişiye istihdam sağlıyor
- Küçük ölçekli arazi sahibi çiftçiler, yoksulluk, finans, eğitim ve teknolojik imkanlara erişim kısıtlılıkları gibi zorluklara rağmen, dünyadaki gıdanın %33'ünden fazlasını üretiyor
- Dünya genelinde, 25-34 yaş grubunda aşırı yoksulluk içerisinde yaşayan kadınların sayısı erkeklerden %20 daha fazla ve yerli kadınların %18'inden fazlası günlük 1.90 dolardan daha az bir parayla geçinmek zorunda
- Bugün dünyadaki mevcut gıda sistemleri, dünyadaki insan kaynaklı sera gazı salınımının %33'ünün fazlasından sorumlu
- Dünyadaki gıdaların %14'ü yetersiz hasat, işleme, saklama ve taşıma nedeniyle kayboluyor ve %17'si tüketici düzeyinde israf ediliyor
- Dünya nüfusunun %55'i şehirlerde yaşıyor ve 2050 itibarıyla bu oranın %68'e yükselmesi bekleniyor
- İnsanların %10'u bakteri, virüs parazitleri veya kimyasal maddelerle kirlenmiş, güvenilir olmayan gıdaların etkisi altında kalıyor.

Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Neler Getirdi?

08.12.2021 tarih ve 31683 sayılı Resmi Gazete’de 15 maddelik “Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” yayımlanarak düzenlenmeye ve sınırlarının çizilmesine en çok muhtaç alanlardan biri olan toprak mülkiyeti hakkında önemli değişiklikler getirdi. Bazı maddeler yürürlükten kaldırılırken bazı maddelere de eklemeler yapılarak değişikliğe gidildi.

Av. Arsin DEMİR
Tarım Hukuku
Derneği Başkanı

**Stj. Av. Gizem
BELDİBİ**

“Amaç” başlıklı 1 inci maddede ve “Kapsam” başlıklı 2 nci maddede “vasıf değişikliği, asgari tarımsal arazi büyüklüğü” eklemelerini yapmak suretiyle söz konusu yönetmeliğin düzenlenme amacı genişletilmiş; 3 üncü maddeye Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu’nun “Müşterek Mülkiyette Hissenin Kamulaştırılması, Taksim ve İfrazı” başlıklı 12 nci maddesini dayanak olarak ekleyerek söz konusu yönetmelik maddelerinin sulama alanlarına yönelik olarak genişletilmiştir.

Tanımlar başlıklı 4 üncü maddede bakanlığın ismi ve tarım arazilerinin değerinin tanımı değiştirilmiş; ayrıca üç yeni bent eklenmiştir. Yönetmeliğin önceki halinde tarımsal gelir değeri “tarım arazilerinden elde edilecek yıllık ortalama net gelirin yirmi yıl ile çarpımı sonucu hesaplanan değeri” olarak tanımlanmaktayken; yapılan değişiklik ile “Taşınmazın yıllık ortalama net geliri ile gerçek satış değeri arasındaki oran” anlamına gelen “kapitilizasyon oranı” kavramı yönetmeliğe dahil edilerek “tarım arazilerinin değeri” tanımlaması “Tarım arazilerinden elde edilecek yıllık ortalama net gelirin, kapitilizasyon oranı kullanılarak hesaplanan değeri” olarak değiştirilmiştir.

Tarım Arazilerinin Değerlemesi: Ortalama Net Gelir Hesaplanması ve Tarımsal Gelir Değerine İtirazlar

Yönetmeliğin 5 inci maddesinde tarım arazilerinin değerlemesinin yapılması konusunda çeşitli hesaplama değişiklikleri yapılmıştır. Tarım arazilerinin gelir değeri hesaplanmasında bir değişiklik yapılmamış; değerlendirme tarihinde, arazilerin optimum koşullarda işletilmesi halinde elde edilecek yıllık ortalama net gelire göre hesaplanacağı hususu sabit kalmıştır.

Yine, üretim dönemlerine ait gayrisafi üretim değerinin hesaplanmasında, çiftçi eline geçen ürün fiyatları ile verimlerin dikkate alınması da sabit tutulan hususlardandır.

Bakanlık sistemlerindeki son beş yıllık kayıtların esas alınması yerine münavebe dönemine göre yıllık kayıtların esas alınacağı değişikliği göze çarpmaktadır. Ürün deseni ve verimlerin hesabında ve araziden elde edilen yıllık gayrisafi üretim değeri hesabında Bakanlık sistemlerindeki son beş yıllık kayıtların esas alınması yerine münavebe dönemine göre yıllık kayıtların esas alınarak belirleneceği düzenlenmiştir. Ürünlerin yıllık net gelirinin tespiti hesabı ise Bakanlıkça değerlendirilmesi yapılacak tarım arazilerinde mutlak münavebeye giren ürünler için yıllık üretim masraflarının, yıllık gayrisafi üretim değerinden çıkartılması ile olacaktır. Yıllık ortalama net gelir hesabında ise değişikliğe gidilerek değerlendirilmesi yapılacak arazide münavebeye giren ürünler dikkate alınarak, Bakanlık kayıtlarındaki söz konusu arazide yetiştirilen ürün verim değerleri kullanılarak yıllık ortalama net gelir tespit edileceği belirlenmiştir.

Daha önce yönetmelikte düzenlenmeyen bir husus ele alınarak meyve bahçelerinde; tesis, artış, normal üretim ve eksiliş dönemleri dikkate alınarak bu arazilerin ekonomik ömrü boyunca her yıla ait net gelirlerinden yararlanılarak değerleri belirleneceği ve meyvesiz ağaçlıklarda ise net gelirin ilk tesis yılı ile kesim yılı arasında ağaçlıktan elde edilen toplam gayrisafi üretim değeri ile aynı dönemde yapılan toplam tesis ve bakım masrafları arasındaki fark kadar olacağı düzenlenmesi yer bulmuştur. Bunların dışında kalan tarım ürünlerinden uzun ömürlü olanlarında da ekonomik ömrü boyunca her yıl elde ettiği gayrisafi üretim değeri ve yıla düşen masraflar dikkate alınarak arazi değerlemesi yapılacağı, meyveli ve meyvesiz ağaçlıklarda hesaplanacak masraflar ve gelirler için Bakanlık verileri kullanılacağı düzenlenmiştir.

Tarımsal gelir değerine yapılacak itirazlarda hesaplamada kullanılan arazilerdeki ürün deseni ve verimleri, ürün maliyetleri ve çiftçi eline geçen fiyatlar üzerinden yeniden değerlendirileceği hükmü eklenmiş; arazilerin ürün desenine, masraflarına ve çiftçi eline geçen fiyatlara yapılacak itirazlarda Bakanlık ve TÜİK sistemlerindeki kayıtların esas alınacağı düzenlenmiştir. Arazi değerlemesinde kullanılacak kapitilizasyon oranı ise Bakanlık sistemindeki kayıtlar ve Bakanlık il ve ilçe müdürlüklerinden temin edileceği hüküm altına alınmıştır.

Asgari Tarımsal Arazi Büyüklüğü

6 ncı maddede ise “asgari tarımsal arazi büyüklüğü” şeklinde yönetmeliğe yeni bir tanım getirilmiş; bunun mutlak tarım arazileri, marjinal tarım arazileri ve özel ürün arazilerinde 2 hektar, dikili tarım arazilerinde 0.5 hektar ve örtü altı tarımı yapılan arazilerde 0.3 hektar olduğu belirlenmiştir. Bir başka bir bent daha eklenerek hisselendirme işleminin yapılma şartları düzenlenmiştir.

Hisselendirme işleminin yapılabilmesi için; gerçek ve tüzel kişilerin sahip oldukları tarımsal arazi miktarının yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin üzerinde olması halinde sahip olunan arazi miktarının yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin altına düşmemesi şartı ile asgari tarımsal arazi büyüklükleri veya üzerinde yapılabileceği; yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin altındaki tarım arazilerinde hisselendirme işlemi yapılamayacağı düzenlenmiştir. Maddenin birinci bendinde "ifraz etme" ibaresi tercih edilmesine rağmen yeni eklenen bentlerle "hisselendirme işlemi" ibaresi tercih edilmiştir.

7 nci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan on km'den az ibaresi üç km'den az şeklinde değiştirilerek "Aynı kişiye ait sınırdış olmayan tarım arazilerinin aralarındaki mesafe üç km'den az ve örtü altı tarım arazilerinde bir dekar, dikili tarım arazilerinde beş dekar, sulu ve kuru tarım arazilerinde on dekarın üzerinde ise bu araziler arasında ekonomik bütünlük bulunduğu kabul edilir." denilmek suretiyle aynı kişiye ait sınırdış olmayan tarımsal arazilerin ekonomik bütünlük arz etmesinin şartları kolaylaştırılmıştır. Söz konusu değişikliğin tarım arazilerinin parçalanıp tarımsal verimliliği etkilemesinin engellenmesi amacı taşıdığı düşünülmektedir.

Mülkiyet Devir Taleplerinde Yapılacak İşlemler: Bazı fesih işlemlerinde Bakanlık izni şartı

8 inci maddede ise; tarım arazilerinde ifraz, hisselendirme ve elbirliği mülkiyetinin feshi işlemlerinin Bakanlık il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin izni ile yapılması şartı getirilmiştir. Paylı mülkiyetli taşınmazlarda ise payın tamamının hisselendirilerek diğer paydaşların hisseleriyle birleştirilmesi durumunda bu işlemlerin Bakanlık il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin görüşü alınmaksızın tapu müdürlükleri tarafından doğrudan karşılanabileceği düzenlenmekteyken; payın bir kısmının hisselendirilerek diğer paydaşlara kısmen devri söz konusu olduğunda ise görüş alınarak işlem yapılması söz konusu olacaktır. Paylı tarım arazilerinde ise bir ve birden fazla paydaşa devrine izin verilse de hem kendisine kalan pay miktarının asgari tarımsal arazi büyüklüğünün altına düşürülmemesi hem de Bakanlık il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin görüşü alınarak yapılması şarttır. Hazine arazilerinin satışa konu olmasında hisseli satışa izin verilmekte; yine görüş alınarak işlem yapılması gerekmektedir.

Mirasa Konu Tarımsal Arazilerde Devir

9 ncu Maddeye yapılan eklemelerle ise kanun koyucunun mirasla birlikte bu arazilerin bölünüp tarımsal faaliyet anlamında bir tehdit oluşturmasının önüne geçme eğilimde olduğunu görmekteyiz.

Murise ait paylı tarım arazilerinde mirasçılarının tamamının aynı parsellerde hissedar olması halinde, murisin sahip olduğu pay miktarının miras payları veya koşullar kapsamında anlaşılması durumunda mirasçılarının paylarına dahil edilebileceği ancak bu işlemlerde Bakanlık il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin görüşünün alınması gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yine aynı şekilde mirasa konu tarım arazilerinin yeter gelirli tarımsal arazi büyüklüklerinin hesaplanmasında anlaşma sağlanması halinde mirasçıların sahip oldukları ekonomik bütünlüğü haiz araziler de yeter gelir hesabına dahil edilecektir.

12 nci maddedeki "Kendisine yeter gelirli tarımsal arazi mülkiyeti devredilen mirasçılardan, diğer mirasçıların paylarının karşılığını öz kaynakları ile ödeyemeyecek durumda olanların bu ödemeleri gerçekleştirmek için bankalardan kullanacakları kredilere Bakanlığın ilgili yıl bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanmak üzere faiz desteği verilebilir." şeklindeki düzenlemede değişiklik yapılmayıp olduğu haliyle korunarak günümüzde ekonomik atmosferin de etkisiyle önemli bir sorun haline gelen tarımsal üretimde arazi verimliliğini sağlamayı amaçlayarak tarımsal arazilerin bölünmesini engelleme gayesi güdülmüş, bankalardan kredi kullanımında kolaylık sağlanmaya çalışılmıştır.

Tarım Arazilerinde Vasf Değişikliği

"Tarımsal faaliyetin sonlandırılması" şeklindeki 13 üncü maddedeki önceki madde başlığı "tarım arazilerinde vasf değişikliği" olarak değiştirilmiş; tarım arazilerindeki vasf değişikliği işlemlerinin Bakanlık ve Bakanlık adına il veya ilçe tarım ve orman müdürlüklerinin iznine tabi olacağı düzenlenmiştir. Vasf değişikliği tapudaki tarımsal arazi vasfının diğer bir tarımsal arazi vasfına dönüştürülmesi olarak değerlendirilmesi gerektiğine yer verilmiştir.

Tarım arazisinin tescile konu tevhit, ifraz ve vasf değişikliği işlemlerinin birlikte veya ayrı ayrı yapılması ile ilgili taleplerde arazinin tapudaki vasfı ile reeldeki kullanım durumunun birbiriyle örtüşmemesi halinde en az iki ziraat mühendisi tarafından hazırlanan etüt raporunun esas alınacağı ve bu rapor doğrultusunda tespit edilen vasa göre tescil edileceği hüküm altına alınmıştır.

"Tarım arazisi dikili vasfı kazandıktan sonra; üzerindeki çok yıllık meyveli ağaç, ağaççık ve çalı formundaki bitkilerde kesme-sökme yapılsa dahi, beş yıl dolmadan vasf değişikliği yapılamaz. Bu süre sonunda hazırlanacak teknik raporla mevcut durumu tespit edildikten sonra vasf değişikliği yapılabilir." Şeklindeki ifadelerle yer verilmiştir.

5 sene dolmadan, üzerindeki ağaçlarda kesme-sökme yapılsa dahi, dikili vasfını kazanan tarım arazilerinin arazilerin vasf değişikliği yasaklanmıştır. Bu süre sonunda teknik rapor hazırlanır ve mevcut durum tespitinden sonra vasf değişikliği yapılabilir.

Yönetmeliğin yürürlük maddelerinde ise "Bakanlık" olarak "Gıda, Tarım ve Orman Bakanlığı" kastedilmekteyken Bakanlık adının değiştirilmesi sebebiyle açıkça Tarım ve Orman Bakanının yönetmelik hükümlerini yürüteceği hüküm altına alınmıştır.

Takip edin, **habersiz kalmayın.**

www.stb.org.tr

www.facebook.com/sakaryaticaretborsasi

www.twitter.com/sakaryaticaretb

www.instagram.com/sakaryatb

www.youtube.com/SakaryaTicaretBorsasi

www.linkedin.com/company/sakaryatb